Ἔτος Α'.—Ἀριθ. 17 Κυριακὴ 22 Μαΐου 1888 Τιμᾶται λεπτῶν 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΑ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΕΔΛΟΕ

ΟΛΙΓΟΝ ΑΠ' ΟΛΑ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΩΡΑΝ ΤΟΥ ΔΕΙΠΝΟΥ

ΤΟ ΥΠΟΓΕΙΟΝ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΚΟΥΡΣΙΟΥΜΠ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΙΑΣ

Ἡ πρώτη συνάντησις. — Ἡ νοσολογία τοῦ κ. λοχαγοῦ — Ὁ λέβης τῆς τύχης. — Ἡ Κλεοπάτρα. — Ἡ πρώτη φυλάκισις.

I

Τὰ πράγματα εἶχον καταντήσει τραγικά· ἱερεῖς πλατυτράχηλοι καὶ ἐρυθρόδερμοι, κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας σημαίας καὶ ἑπόμενοι μουσικοῦ θιάσου ἀπαρτιζομένου ἐκ μιᾶς κλαπαδόρας, ἑνὸς κλαρινέτου καὶ ὀλίγων χαλκίνων ὀργάνων, ἀκολουθοῦμενοι δὲ ὑπὸ ἀρκετοῦ πλήθους, διέσχιζον τὴν ὁδὸν Σταδίου, καθ'ἣν στιγμὴν ἐπιστρέφων ἔκ τινος ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ρωσσίᾳ ἐκδρομῆς μου, μετέβαινον πλήρης θαλερῶν ἐντυπώσεων οἴκοι, ἀγνοῶν τὰ τοῦ βουλγαρικοῦ πραξικοπήματος καὶ τὰ τοῦ ἀθηναϊκοῦ παροξυσμοῦ. Τὸ εἶχεν ἡ μοῖρα μου νὰ συναντῶ τότε πανταχοῦ ὁπόθεν διηρχόμην διαδηλώσεις κατὰ τὸ ταξειδιόν μου ἐκεῖνο. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μόλις ἐγκαταλείψας τὰ αὐστριακὰ σύνορα, ἐξῆλθον εἰς Βαλατσίνσκη, ἡ πρώτη συνάντησίς μου ἦσαν ἱερεῖς πάλιν μετὰ λαοῦ, διερχόμενοι ἐν λιτανείᾳ τὰς ὁδοὺς καὶ ἐπικαλούμενοι τὸν ὕψιστον, ἵνα ἐξαποστείλῃ βροχὴν εἰς τὰ διατρέχοντα τὸν ὕστατον κίνδυνον ὀρεκτικώτατα ρωσικὰ ἀγκουράκια. Ἐνῷ ἐπέστρεφε εἰς Ἑλλάδα τοὺς πρώτους οὓς συνήντησα ἦσαν κατὰ κακήν μου τύχην, πάλιν σημαιοφόροι ἱερεῖς, διασχίζοντες τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐπικαλούμενοι τὸν κ. Δηλιγιάννην, ἵνα διασώσῃ τὴν διατρέχουσαν τὸν ὕστατον κίνδυνον Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν.

— Τί τρέχει; ἠρώτησα τὸν ἀμαξηλάτην μου, δεικνύων τὴν διαδήλωσιν.

— Νά, οἱ Βούλγαροι μᾶς πῆραν τὴν Μακεδονίαν, μοὶ ἀπεκρίθη, μὲ τόνον ἕλληνος ἠθοποιοῦ, ὑποδυομένου τὸν Ἑρνάνην, καὶ κροτκλίζων ἀπειλητικῶς, ἐναντίον τῶν Βουλγάρων βεβαίως, τὴν μάστιγά του, προσέθεσε: "Αμ δὲν θὰ τὸ χάψουν αὐτὸ τὸ λουκοῦμι!

Δὲν ἐχρειάζοντο περισσότερα διὰ νὰ ἐννοήσω· ὁ παροξυσμὸς τοῦ ἀμαξηλάτου μου καὶ αἱ ὄψεις τῶν διαδηλωτῶν μοὶ ἔδωκαν ἰδέαν περὶ τοῦ ἐν γένει πατριωτικοῦ ἐξερεθισμοῦ τῆς πόλεως καὶ περὶ τῆς σοβαρότητος τῶν πραγμάτων. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ἐκείνης ἤρξατο καταλαμβάνουσά με μελαγχολία. Προαίσθημα ἀλγεινόν, ἀλγεινοτέρας δεκαμήνου παραμονῆς ὑπὸ τὰ ὅπλα.

Ἐν τῇ οἰκίᾳ μου μὲ ἀνέμενε σοβαρωτέρα ἔκπληξις. Ἔμαθον ὅτι εἶχον κληθῆ μὲ τὰς πρώτας δύο ἡλικίας εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ καὶ μετ'ὀλίγας ἡμέρας ὤφειλον νὰ παρουσιασθῶ. Ἐνῷ τὸ πρᾶγμα μοὶ ἀνηγγέλλετο τόσον ἁπλῶς μεταξὺ τῶν ἀσπασμῶν ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ μου, ὁ μικρότερος ἀδελφός μου, ἵνα μὲ χαιρετίσῃ ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ μοῦ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων, μοὶ

ἀνέγνωσε μετὰ στόμφου περικοπήν ἑνὸς ἐκ τῶν μυρίων λόγων τοῦ κ. Δηλιγιάννη, καὶ ἐνθουσιῶδες ἄρθρον ἐκπνευσάσης ἤδη ἐφημερίδος.

— Λοιπὸν τὰ πράγματα εἶνε σοβαρά, ἐψιθύρισα, καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτωμαι ὅτι τὸ ἐν Εὐρώπῃ ταξείδιόν μου θὰ μοὶ ἐβγαινεν ὀλίγον ξυνόν. Ἐν τούτοις, ἤρχιζα νὰ συνηθίζω μὲ τὴν ἐπικειμένην δυστυχίαν μου. Τί ἠδυνάμην νὰ κάμω, ὑπέκυπτα, θεωρῶν τὴν ἀστασίαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων καὶ τὸ εὐέξαπτον τῶν συμπολιτῶν μου.

***

Εἶχον παρέλθει ὀλίγαι ἡμέραι καὶ μετὰ δεκάδος συστρατιωτῶν μου, ἀναβάντες ἐφ' ἁμαξῶν μετέβημεν ἀπὸ τοῦ στρατολογικοῦ γραφείου εἰς τὸ σύνταγμά μας. Ὁ στρατὼν ἦτο πλήρης, οἱ δὲ στρατιῶται, ἄρτι καταταχθέντες καὶ φέροντες παντοίας στολάς, παρετάσσοντο ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ ἠκροῶντο τοῦ ἐν ἀγανακτήσει εὑρισκομένου λοχαγοῦ τοὺς λόγους. Ὁ λοχαγὸς εὑρίσκετο ἐν τῷ δικαίῳ του. Στρατιώτης τις ἐκ τῶν πλησίον χωρίων, Δέδες Παπαδέδες καλούμενος, εἶχεν ἐξασκήσει ἐντὸς τῆς ἔξωθεν τοῦ στρατῶνος ἐρήμου σκοπιᾶς ἓν δικαίωμα, ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀλλὰ ἀπαγορευόμενον ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ Συντάγματος. Ὁ λοχαγός μας δὲν ἦτο πρότυπον στρατιωτικῆς πειθαρχίας, διὸ δὲν εἶχεν ἐξαφθῆ τόσον ἐκ τῆς παραβάσεως τῆς διαταγῆς τοῦ συντάγματος, ὅσον ἐκ τοῦ κινδύνου, ὃν ἐφαντάσθη ὅτι διέτρεξεν ἡ ὑγεία τῶν ἀνδρῶν τοῦ λόχου ἐκ τοῦ πραξικοπήματος τοῦ στρατιώτου, διὸ μετὰ φωνῆς, ἀνερχομένης εἰς τὴν διὰ πασῶν, ἐκραύγαζεν:

— Βρέ, ἂν ἀρχίσουν νὰ μαγαριζουν ὅλοι εἰς τὴν σκοπιάν, ὅπως ἔκαμες σύ, θὰ μᾶς πιάσῃ ἐδῶ καμμιὰ περιπνευμονία, ποῦ δὲν θὰ μείνῃ ρουθοῦνι ζωντανό, καὶ ἐδῶ ἤλθαμε ἡμεῖς νὰ ὑπηρετήσουμε τὴν πατρίδα.

Αἱ γνώσεις τῆς νοσολογίας τοῦ λοχαγοῦ μας ἦσαν ὀλίγον παράδοξοι, οἱ δὲ στρατιῶται ὅσοι μὲν ἐνόουν τὰς ἰδιοτρόπους ἰδέας περὶ τῶν αἰτίων τῶν νοσημάτων τοῦ κ. λοχαγοῦ, ἐμειδίων ὑπὸ τοὺς ἀρτιφυεῖς μύστακάς των, οἱ δὲ ἄλλοι μετὰ κατανύξεως ἠκροῶντο τὴν θερμὴν εὐγλωττίαν τοῦ λοχαγοῦ, ὅστις, ἵνα νὰ δώσῃ ζωηρότερον χρωματισμὸν εἰς τὰ λεγόμενά του, παρίστα καὶ διὰ σχημάτων τὴν πρᾶξιν τοῦ στρατιώτου, ἐξ ἧς διέτρεξαν τὸν κίνδυνον οἱ ἄνδρες νὰ παθωσιν ἐκ περιπνευμονίας.

Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν διδασκαλίαν, καθ' ἣν ἀνεμιγνύοντο τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντα τῶν κληθέντων ἐφέδρων πρὸς τὴν παράτολμον πρᾶξιν τοῦ στρατιώτου, ἐκλήθημεν πέριξ πελωρίας χύτρας, ἵνα λάβωμεν τὸ συσσίτιόν μας. Ἡ ὄρεξις δὲν μᾶς ἐλειπεν, ἡ δὲ εὐθυμία, ἡ διάχυνομένη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς καταταξεως, ὅτε ἡ πειθαρχία εἶνε χαλαρωμένη εἰσέτι, καὶ αἱ ῥάχεις τῶν ἀνδρῶν δὲν ἔχουν ὑποστῆ τὴν ἐξαντλητικὴν πέσιν τοῦ γερμανοῦ, ὡς καλεῖται ἐν τῇ στρατιωτικῇ γλώσσῃ ὁ στρατιωτικὸς σάκκος, ἐκέντα πλειότερον τὴν ὄρεξίν μας. Ἡ χύτρα ἤγειρεν ἐνθουσιασμόν. Ἐντὸς ἐρυθροῦ ζωμοῦ ἐφαίνοντο ἐπιπλέοντα ἀναμὶξ τεμάχια κρέατος καὶ μακαρονιῶν, ἕκαστος δὲ προσερόχμενος ἀγελάμβανε τὸ ἀνῆκον ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς χύτρας. Τὰ χείλη τῶν προσερχομένων διεγέλων, καὶ ἡ ὄρεξις, ἀς μᾶς ἐπιτραπῇ ἡ ἔκφρασις, ἦτο ζωγραφισμένη ἐπὶ τῶν προσώπων. Ἡ σκηνὴ αὕτη μοὶ ἀνέμνησε τὸν ἐκ Μόσχα λέβητα τῆς τύχης. Ἐν Ἑλλάδι ὀλίγον γνωρίζουσι τὶ σημαίνει λέβης τῆς τύχης. Εἶναι ἀπὸ τὰ ἄγνωστα πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔφθασαν μέχρις ἡμῶν, διὸ ἀ, μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐγκαταλείψω πρὸς στιγμὴν τὴν χύτραν τοῦ λόχου καὶ νὰ ἀνατρέξω εἰς τὸν λέβητα τῆς Μόσχας. Πελώριος λέβης, πλήρης ζωμοῦ, κρέατος καὶ λαχάνων, καὶ ἄλλων ὑπόπτων καὶ μὴ ἀντικειμένων, εὑρίσκεται ἐν τινι παραπήγματι, πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ. Τὸ παράπηγμα καὶ ὁ λέβης κυκλοῦνται ὑπὸ πλήθους ἐργατῶν, οἵτινες εἰσερχόμενοι καταθέτουσι δύο καπίκια ἕκαστος, κατὰ σειρὰν λαμβάνοντες πελωρίαν περόνην, καὶ ἀφίνονται ἐλεύθεροι νὰ βυθισωσιν ἅπαξ ταύτην ἐν τῷ λέβητι, καὶ, τι ἐκεῖθεν ἀνασύρωσιν, ἀποτελεῖ τὸ τυχηρὸν γεῦμά των. Ἐὰν ἡ τύχη βοηθήσῃ τὸν περίεργον τοῦτον ἀκοντιστήν, τὸν βλέπετε ἀπερχόμενον καὶ ἀποκομίζοντα σπουδαῖον τεμάχιον κρέατος, ἄλλως, περιοριζόμενον εἰς τεμάχιον μόνον λαχάνων. Τὸ θέαμα τῆς ἀγρεύσεως τῆς τροφῆς εἶνε ἀρκετὰ περίεργον καὶ ἐξόχως κωμικόν. Εἶναι εἶδος τυχηροῦ παιγνιδίου. Ἐν τοῖς προσώποις τῶν παρισταμένων καταφαίνεται τὸ ἐνδιαφέρον, μεθ' οὗ παρακολουθοῦσι τὸν κρατοῦντα τὴν περόνην. Ὡς δὲ συμβαίνει ἐν αἰθούσῃ χαρτοπαιγνίου, ἐν ᾗ ὅλη ἡ δυσμένεια τῶν παικτῶν στρέφεται ἐνστίκτως κατὰ τοῦ μπαγκου, τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ εἰς τὸ παράπηγμα τοῦ λέβητος τῆς τύχης. Ὅλοι ψυχικῶς εἰσὶ διατεθειμένοι ἐναντίον τοῦ κυρίου τοῦ λέβητος, καὶ σιγαλὰ ἐπεύχονται, ἵνα ἐπὶ τῶν ἄκρων τῆς περόνης προσηλωθῇ ἡ ἐκλεκτοτέρα μερὶς τοῦ ἀναμίκτου φαγητοῦ. Ἡ τάξις ὅμως δὲν διαταράσσεται οὐδαμῶς· στρατιωτικὴ πειθαρχία ἐπικρατεῖ, ὡς κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ συσσιτίου, ὑπὸ τοῦ λοχίου. Ἤδη μετὰ τὴν ἀναδρομὴν ταύτην, ἐπανέρχομαι παλιν εἰς τὸν στρατῶνα μου.

***

Εἶχα ὡρισθῆ ὑπὸ τοῦ ἐπιλοχίου μου νὰ μεταβαίνω καὶ ἀντιγράφω τὴν διαταγὴν τοῦ συντάγματος. Μικρὸς θάλαμος μὲ μακρὰν τράπεζαν, ἐπληροῦτο ὑπὸ στρατιωτῶν, ἐκ τῆς τάξεως τῶν καλουμένων λιμοκοντόρων· ξανθός δέ τις ἀξιωματικός, ἐκπληρῶν καθήκοντα ὑπασπιστοῦ, ἀνεγίνωσκε τὴν διαταγὴν τοῦ συντάγματος, ἐν μέσῳ τῶν λεπτῶν γελώτων ἐνίοτε τῶν γραφέων, οἵτινες συνεχῶς συνελάμβανον ἀποδιδρασκούσας ὀνομαστικάς τινας ἀπολύτους. Εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον διερχόμεθα δύο ἢ τρεῖς ὥρας, ἀρκετὰ εὐχαρίστους, τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον ἀπεφεύγομεν τὰ γυμνάσια καὶ δὲν ἐστερούμεθα κωμικῶν ἐπεισοδίων· ἡμέραν τινὰ μάλιστα, ἐνθυμοῦμαι ἓν χαριέστατον: ἀνθυπασπιστὴς διοικητὴς τοῦ ὅρχου, ἡλιοκαής, μὲ στρογγύλην ῥίνα, προεξεχούσας παρειὰς καὶ ἀρκετὰ ἐξέχουσαν γαστέρα ἐν τῇ ἐπισημότητι

τῆς ὑπηρεσίας του ἐπαρουσιάσθη ἵνα ἀναφέρῃ σπουδαῖον γεγονὸς εἰς τὸν ὑπασπιστήν. Ἔστη ἐνθέσει προσοχῆς, ὕψωσε τὴν χεῖρα του ἐπὶ τὸν γῆσον τοῦ πηλικίου του καὶ μὲ φωνὴν σταθερὰν καὶ βραχνήν, ὑποδηλοῦσαν ὅτι εὑρίσκετο ἐν στενῇ γνωριμίᾳ πρὸς τὰς φιάλας τοῦ οἰνοπώλου, ἐφώνησεν:

— Εὐπειθῶς ἀναφέρω, κύριε ὑπασπιστά, ὅτι ἡ Κλεοπάτρα, ἀπέδρα καὶ ἐξακολουθεῖ ἀπέδρα. Πάντες ἐμείναμεν ἔκπληκτοι, πλὴν ἐννοεῖται τοῦ ὑπασπιστοῦ. Ἡ ὕπαρξις Κλεοπάτρας ἐν τῷ συντάγματι μας ἐφάνη ἀρκούντως ὕποπτος. Καὶ ἕκαστος ἐν τῇ φαντασίᾳ του ἤρχησε νὰ πλάττῃ ἀναλόγως τῶν ὀρέξεών του τὴν δραπέτιδα Κλεοπάτραν, ἥτις ἔθεσεν εἰς ἀνησυχίαν τὸν ἀνθυπασπιστήν, τὸν ἀνατρέψαντα πάντα κανόνα γραμματικῆς, ἐν τῷ μέσῳ τῶνδέκα λέξεων τῆς ἀναφορᾶς του. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἀνεξήγητον, ἀλλὰ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἀπευθύνῃ ἐρώτησιν, ἥτις ἠδύνατο νὰ τῷ στοιχήσῃ, τὸ ὀλιγώτερον ὀκτὼ ἡμέρας φυλακίσεως, καὶ ὀλίγας κολακευτικὰς ἐκφράσεις περὶ τοῦ ἀτόμου του, ἐκ μέρους τοῦ κ. ὑπασπιστοῦ, ὅστις ἐθεωρεῖτο ὡς μοναδικὸς εἰς τὴν ἐξεύρεσιν χαρακτηριστικῶν ἐπωνύμων, καὶ ἀπεκάλει ἐκ τῶν γραφέων τὸν μὲν ἀμπελόγατον τὸνδὲ μοναστηριακόνγατον, τὸν τρίτον καραβόσκυλον, καὶ τινα χασαπόμυγαν, χωρὶς οὐδεὶς νὰ τολμᾷ νὰ ἐκφράσῃ παράπονον διὰ τὴν αὐθαίρετον ταύτην μεταβάπτισιν.

Ἐγὼ, ἀντιγράφων τὴν διαταγήν, ἀνεπόλουν ὅλας τὰς Κλεοπάτρας ἃς ἐγνώρισα ἐν τῷ βίῳ μου, καὶ εὐχαριστούμην νὰ φανταζωμαι ὅτι ἡ δραπετεύσασα Κλεοπάτρα ἡ παράδοξος αὕτη κόρη τοῦ Συντάγματος, ἦτο μία ἀπὸ τὰς γνωρίμους μου, ἐνῷ δὲ ἡ φαντασία μου κατεγίνετο νὰ ἁλματίζῃ, στρατιώτης τις εἰσέρχεται αἴφνης ἐκ μέρους τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ καὶ ἀναφωνεῖ:

— Κύριε ὑπασπιστά, φέρουν τὴν Κλεοπάτραν.

Ἀ! τὴν φέρουν τέλος πάντων ἐψιθύρισα καὶ ἐν μιᾷ στιγμῇ εὑρέθην πρὸ τοῦ παραθύρου, ἵνα ἴδω τὴν ὡραίαν δραπέτιδα, ἥτις εἶχεν ἀρχίσει νὰ γίνεται μυθιστορημα τικὸν πρόσωπον. Πλὴν φεῦ! Τὰ ὄνειρα τῆς φαντασίας διελύοντο πρὸ τῆς πραγματικότητος. Ἡ Κλεοπάτρα, ἡ «Κόρη αὐτὴ τοῦ Συντάγματος», μόνον ὡς ἠρωΐς τῶν ζωολογικῶν ποιημάτων τοῦ κ. Κόκκου ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ. Ἡ ἀθλία ἦτο ἡμίονος, ἰδιότροπος, ἀπαχθεῖσα δυνάμει τοῦ περὶ καταναγκαστικῶν συνεισφορῶν νόμου, ἐκ τινος μοναστηρίου καὶ χρησιμεύουσα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ συντάγματος, θελχθεῖσα δὲ ὑπὸ τῆς ἐκτεινομένης πρασίνης πεδιάδος, διέλαθε τὴν προσοχὴν τῶν σταυλοφυλάκων καὶ ἀπέδρα. Ἡ ἰδιότροπος ἡμίονος, παροξυνθεῖσα διὰ τὴν καταδίωξιν, ἐφιλοδώρει ἀφειδῶς λακτίσματα εἰς τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἐπανέφερον αὐτὴν εἰς τὰς τάξεις προτοῦ κηρυχθῇ εἰς ἄγνοιαν. Δὲν ἠδυνήθην νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν ὃν εἶχον πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς κανονισμούς. Ὀγέλως μου μετεδόθη καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους, ὁ δὲ ὑπασπιστὴς μὲ ἀπέστειλεν εἰς φυλακίσιν τεσσάρων ἡμερῶν, ἣν χρεωστῶ εἰς τὴν Κλεοπάτραν, καὶ τὸν προγαστορα Ἀντώνιόν της, τὸν διοικητὴν τοῦ ὅρχου.

***

Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν εἰσηρχόμην εἰς φυλακήν, καὶ ἡ πρώτη πικρία ἦν ἐδοκίμαζον ἐν τῷ στρατῷ. Ὅτε μετὰ τὸ ἀνακλητικόν, ἤκουσα ὑπὸ τοῦ ἐπιλοχίου μου τὸ ὄνομάμου, καὶ τούτου ἐπομένην τὴν λέξιν: τὴν «κουβέρτα σου», ἥτις εἰς τὴν στρατιωτικὴν γλῶσσαν σημαίνει: «εἰς τὴν φυλακήν», κατελήφθην ὑπὸ δυσθυμίας καὶ συγκινήσεως, ἤρχισα δὲ νὰ καταρῶμαι ὅλας τὰς Κλεοπάτρας τοῦ κόσμου, ἀπὸ τῆς ἀνάσσης τῆς Αἰγύπτου μέχρι τῆς ἡμιόνου τοῦ λόχου μας. Ἀκοῦς ἐκεῖ, διὰ τὴν ἡμίονον τέσσαρας ἡμέρας φυλάκισιν, ἐσκεπτόμην κρατῶν ἐπ' ὤμου τὴν κουβέρταν, καὶ βαδίζων, μεθ' ὅσης κοπώσεως Σίμων ὁ Κυρυναῖος ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ. Ἀκατάληπτα αἰσθήματα μὲ κατελάμβανον, περιέχοντα φόβον ἅμα καὶ θυμόν. Μὰ ἤλθαμεν εἰς τὸν στρατὸν διὰ νὰ μᾶς φυλακίζῃ ὁ πρῶτος τυχὼν ξυλοσχίστης; Ἐν τῇ παραφορᾷ μου δὲ ἐλεεινολόγουν ἐμαυτὸν καὶ τὴν πατρίδα. Ἐν τούτοις, αἱ σοφαὶ αὐταὶ σκέψεις, αἱ γενόμεναι ἐν τῷ ἐρεθισμῷ μου, δὲν μετήλασσον τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων, καὶ ὁ δεσμοφύλαξ, ἀνοίξας τὴν θύραν τῆς φυλακῆς μὲ ὤθησεν ἐν αὐτῇ, οὕτω δὲ εὑρέθην ἐν μέσῳ δεκάδων τινων τιμωρημένων, οἵτινες, φαίνεται, δὲν συνεμερίζοντο τὰς περὶ φυλακῆς ἰδέας μου, καὶ χαριέστατοι ὅλοι ἠστείζοντο καὶ ἐγέλων. Τοὺς γέλωτάς των ἐπηύξησεν ἡ ἀπροσδόκητος ἔλευσίς μου.

Ἡ φυλακὴ ἦτο ἐν μεγάλον δωμάτιον φωτιζόμενον ὑφ' ἑνὸς μόνον παραθύρου. Ἐν τῷ δωματίῳ δὲ τούτῳ, εἰς ὃ μόλις θὰ ἠδύναντο νὰ διαμείνωσιν εἴκοσιν ἄνδρες, ἦσαν πεφυλακισμέοι περὶ τοὺς ἑξήκοντα. Μήτε κλίνη, μήτε ἕτερον σκεῦος ὑπῆρχε, πλὴν δυσωνύμου τινος, ὅπερ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ στρατιωτικῇ τῆς φυλακῆς γλώσσῃ ἐκαλεῖτο Πηνελόπη. Ἀγνοῶ ἀκριβῶς διατὶ ἀπεδόθη τὸ ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Ὀδυσσέως εἰς τὸ σκεῦος τοῦτο, ὑπὸ τῶν φυλακισμένων. Αἱ παραδόσεις λέγουσιν, ὅτι ἡ ἐρωτικὴ τρυφερότης καταδίκου τινος, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰδοθῇ ὄνομα τῆς ἐκλεκτῆς τῆς καρδίας του εἰς τὴν ἀπελπιστικὴν βούταν. Περίεργος τρυφερότης, καὶ περιεργότερος συνδυασμὸς ὀνομάτων καὶ ἀντικειμένων, διαφόρων τὴν φύσιν καὶ τὴν χρῆσιν. Περίεργα ἐπίσης εἶναι τὰ ἔθιμα τῶν φυλακῶν, ἰδίως τῶν στρατιωτικῶν. Ἐκεῖ οἱ κρατούμενοι ζοῦν, εὐθυμοῦν, διασκεδάζουν κατ' ἴδιον ὅλως τρόπον. Ἡ φυλακὴ δὲ αὐτοὺς εἶναι ἀπόλαυσις· συνηθίζουν εἰς αὐτὴν καὶ δὲν ἐννοοῦν νὰ ἐξέλθωσιν· καὶ διατὶ νὰ ἐξέλθωσιν; Ποῦ θὰ εὕρουν ὅλον ἐκεῖνο τὸ ραχάτι, ποῦ θὰ εὕρουν ὅλας ἐκείνας τὰς διασκεδάσεις, τὰ τραγούδια, τὴν ρακήν, τὴν χαρτοπαιξίαν, τὰς παιδίας. Ἔξω τῆς φυλακῆς εἶνε τὰ γυμνάσια, ἡ φρουρὰ καὶ ἡ λοιπὴ ἐπίπονος τοῦ στρατιώτου ὑπηρεσία, ἐν τῇ φυλακῇ τὸ dolce far niente, ὅπερ μεθερμηνεύεται Ζωὴ καὶ Κότα.

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν εἰσῆλθον, εἶχον κυρίως λεκτικῶς γλέντι. Παγούρια πλήρη οἴνου περιεφέροντο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, εἰς τοὺς σταυροποδηκεῖ καθημένους στρατιώτας, ᾄσματα δὲ ἤρχαντο ὑποτονθορίζομενα, δειλῶς κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐκυκλοφόρουν τὰ οἰνοφόρα παγούρια, ἐπὶ τοσοῦτον ἐνετείνετο ἡ φωνὴ καὶ τὸ ᾆσμα ἀντήχησαν τέλος ζωηρότατα. Ταῦτα διεδέχθη χορὸς καὶ ταῦτα πάλιν ξυλο-

κοπήματα, ἕως οὗ εἰσελθοῦσα ἡ φρουρὰ ἀπέσυρε τοὺς ταραξίας, ἀποδιδουσα διὰ τῶν κοπανων τῶν ὅπλων δ,τι ἐκεῖνοι ἀφειδῶς εἶχον ἐναποθέσῃ εἰς τὰς ράχεις καὶ τὰς παρειὰς τῶν συντρόφων των. Ὡραῖον θέαμα, ἐσκέφθην, συσπειρωθεὶς ἔν τινι γωνίᾳ τῆς φυλακῆς μου, καὶ ἐπανέλαβον τὰς κατὰ τῆς Κλεοπάτρας κατάρας μου.

ΘΕΟΔ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΤΑ ΣΥΜΒΕΒΗΚΟΤΑ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΒΕΔΛΟΕ

(Ἐκ τῶν «Παραδόξων Ἱστοριῶν» τοῦ Ἐδγάρδου Πόε)

—

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1827, διαμένων ἐν Βιργινίᾳ, πλησίον τῆς Καρλοττεσβίλλης, εἶχον ἐκ τύχης σχετισθῆ μετά τινος νεαροῦ εὐπατρίδου καλουμένου Αὐγούστου Βέδλοε, ὅστις εἰς πάντας ἔκαμνεν ἐντύπωσιν, καὶ ἐμοῦ δὲ βαθέως ἐκίνησε τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον. Ἡ ὕπαρξίς του μοὶ ἐφαίνετο πρόβλημα ἄλυτον, καὶ περὶ τῆς οἰκογενείας του οὐδέποτε ἠδυνήθην νὰ πληροφορηθῶ θετικόν τι. Ποία ἡ καταγωγή του; οὐδέποτε ἔμαθον αὐτήν. Καὶ ἐν αὐτῇ δὲ ἔτι τῇ ἡλικίᾳ του, μολονότι τὸν ἀπεκάλεσα νεαρόν, ὑπῆρχέ τι τὸ ἐπιφέρον μοι ὑπερτάτην σύγχυσιν. Ἐφαίνετο τῷ ὄντι νέος, καὶ ὁ ἴδιος μάλιστα ὡμολόγει τοῦτο, ἀλλ' ἐπήρχοντο στιγμαὶ καθ' ἃς δὲν ἐδίσταζον νὰ τὸν ἐκλαμβάνω ὑπέργηρων. Ὅ,τι ὅμως ἐν αὐτῷ ἐκίνει πρὸ πάντων τὴν περιέργειαν, ἦτο τὸ ἐξωτερικόν του· ἦτο ὑψηλότατος τὸ σῶμα καὶ λεπτός, κυρτὸς καὶ ἔχων τὰ μέλη καθ' ὑπερβολὴν μακρὰ καὶ ἰσχνά, τὸ μέτωπον πλατὺ καὶ ταπεινόν, κρᾶσιν ὅλως ἀναιμικὴν καὶ στόμα πλατὺ καὶ εὔκαμπτον μὲ ὀδόντας ὑγιεῖς μὲν ἀλλὰ τόσον ἀκανονίστους, ὡς εἰς οὐδὲν ποτὲ ἀνθρώπινον στόμα εἶδον. Τὸ μειδίαμά του δὲν ἦτο μέν, ὡς φαντάζεται τις ἴσως, δυσάρεστον, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἐξέφραζε. Τὸν κατεῖχε βαθεῖα μελαγχολία καὶ ἀέννακος θλῖψις. Οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν ἀτάκτως πλατεῖς καὶ στρογγύλοι ὡς οἱ τῶν γάτων, καὶ αἱ κόραι αὐτῶν συνεστέλλοντο ἢ διεστέλλοντο ἀναλόγως τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτός, ἀπαράλλακτα ὡς αἱ τῶν γάτων, καὶ καθίσταντο ἐν στιγμαῖς διεγέρσεως περιλαμπεῖς, ἐκπέμπουσαι ταὐτοχρόνως φωσφορισμοὺς οὐχὶ ἐξ ἀνταναχλάσεως ἐξωτερικοῦ φωτὸς ἀλλ' ἀφ' ἑαυτῶν, ὡς ἡ λαμπὰς καὶ ὁ ἥλιος· καθ' ὅλον ὅμως τὸν λοιπὸν χρόνον, οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν θαμβοί, ἀδρανεῖς καὶ ζοφεροὶ ὡσεὶ ἀνήκοντες εἰς πτῶμα ἀπὸ πολλοῦ ἐνταφιασθέν.

Ἐφαίνετο δυσανασχετῶν διὰ τὴν κατάστασίν του ταύτην, καὶ πολλάκις ἔκαμνε περὶ αὐτῆς ὑπανιγμούς, ἐν μέρει ἐπεξηγητικοὺς καὶ ἐν μέρει δικαιολογητικούς, οἵτινες κατ' ἀρχὰς ἦκιστα μὲ ἔτερπον· κατόπιν ὅμως ἐξωκειώθην καὶ ἡ ἀπαρεσκειά μου ἐξηφανίσθη. Ἐφαίνετο ποθῶν νὰ ὑποδείξῃ πλαγίως μᾶλλον ἢ μετὰ θετικότητος, ὅτι δὲν ἦτο ἀνέκαθεν τοιοῦτος, ἀλλ' ὅτι ἀπὸ ἐκτάκτως ὡραίου κατήντησεν οὕτω προσβληθεὶς ὑπὸ ἀλλεπαλλήλων νευραλγικῶν προσβολῶν. Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐδέχετο τὴν ἰατρικὴν συνδρομὴν γηραιοῦ τινος ἰατροῦ, Τεμπλετῶνος καλουμένου καὶ ἄγοντος ἑξήκοντα καὶ ἓξ περίπου ἐτῶν ἡλικίαν, μεθ' οὗ τὸ πρῶτον εἶχε συναντηθῆ ἐν Σαρατόγῃ καὶ οὗτινος τότε ἡ συνδρομὴ τῷ εἶχε παρέξει, ὡς τουλάχιστον αὐτὸς ἐνόμισε, μεγάλας ὠφελείας. Ἀποτέλεσμα τῶν ὠφελειῶν ὑπῆρξεν ἡ σύμβασις μεταξὺ τοῦ πλουσίου Βέδλοε καὶ τοῦ δόκτορος Τεμπλετῶνος, δι' ἧς ὁ τελευταῖος οὗτος ὑπεχρεοῦτο, ἀντὶ ἀδρᾶς ἐτησίας ἀμοιβῆς, ν' ἀφιερώσῃ ἀποκλειστικῶς τὸν χρόνον καὶ τὴν ἰατρικήν του πεῖραν πρὸς περίθαλψιν τοῦ πάσχοντος.

Ὁ δόκτωρ Τεμπλετὼν, ταξειδεύσας κατὰ τὴν νεότητά του εἰς διάφορα μέρη, εἶχε καταστῆ ἐν Παρισίοις εἷς τῶν ἐνθερμοτέρων ὀπαδῶν τῶν δοξασιῶν τοῦ Μεσμέρου. Διὰ τοῦ μαγνητισμοῦ καὶ μόνου εἶχε κατορθώσει ν' ἀνακουφίσῃ τοὺς δριμεῖς πόνους τοῦ ἀσθενοῦς του, αὐτὸς δὲ ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐνεπιστεύθη τυφλῶς εἰς τὰς δοξασίας καὶ τὴν ἰατρικὴν μέθοδον τοῦ ἰατροῦ, ὅστις, ἀφ' ἑτέρου, ὡς ὅλοι οἱ ἐνθουσιασταὶ, μετεχειρίσθη τὰ πάντα ἵνα προσηλυτίσῃ ὁλοτελῶς τὸν προστατευόμενον αὐτοῦ, καὶ τόσον ἐπὶ τέλους ἐπέτυχε τοῦ ποθουμένου, ὥστε κατέπεισε τὸν πάσχοντα νὰ ὑποβληθῇ εἰς πολυάριθμα πειράματα. Μετ' ἀλλεπαλλήλους ἐπαναλήψεις, τὰ πειράματα ταῦτα ἐπέφερον ἀποτέλεσμα ὅπερ, καίτοι κοινότατον τὴν σήμερον ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀνάξιον λόγου, ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἦτό τι σπάνιον ἐν Ἀμερικῇ· μεταξὺ δηλ. τοῦ Βέδλοε καὶ τοῦ ἰατροῦ ἀπεκατέστη βαθμηδὸν μαγνητικὴ σχέσις ἐκδηλουμένη λίαν ἐντόνως καὶ εὐκρινῶς. Δὲν λέγω ὅτι ἐξετείνετο αὕτη πέραν τῶν ὁρίων τῆς ὑπνωτικῆς δυνάμεως, ἀλλ' ὁμολογουμένως ἦτο ἐντονωτάτη. Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεχείρησε τὸ πείραμα πρὸς παραγωγὴν μαγνητικοῦ ὑπνωτισμοῦ, ὁ μαθητὴς τοῦ Μεσμέρου ἀπέτυχεν οἰκτρῶς· κατὰ τὴν πέμπτην καὶ ἕκτην ἐπανάληψιν κατόρθωσε τοῦτο ἀλλὰ λίαν ἀτελῶς καὶ μετ' ἐπιμόνους προσπαθείας. κατὰ τὴν δωδεκάτην ὅμως ἐπανάληψιν ἐπέτυχε πληρέστατα, καὶ ἔκτοτε ἡ θέλησις τοῦ ἀσθενοῦς ὑπέκυπτε ταχέως ὑπὸ τὴν τοῦ ἰατροῦ καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε ὅτε ἐγὼ τοὺς ἐσχετίσθην, ὁ ὕπνος τῷ ἐπήρχετο σχεδὸν ἐν ἀκαρεῖ μόλις ὁ μαγνητιστὴς ἐξέφραζεν τὴν πρὸς τοῦτο θέλησίν του, καὶ ἂν ἔτι ὁ ἀσθενὴς δὲν εἶχεν ἐπίγνωσιν τῆς παρουσίας ἐκείνου.

Ὁ Βέδλοε ἦτο κράσεως καθ' ὑπερβολὴν εὐαισθήτου, εὐερεθίστου καὶ ἐνθουσιώδους. Ἡ ὑπερμέτρως ἰσχυρὰ καὶ δημιουργικὴ φαντασία του καθίστατο ἔτι ἰσχυροτέρα ἐκ τῆς καθημερινῆς χρήσεως τοῦ ὀπίου, ὅπερ ἐλαμβανεν ἀφθόνως, διότι ἄνευ αὐτοῦ ἡ ὕπαρξις θὰ τῷ ἦτο ἀδύνατος! ἐλάμβανε κατὰ πᾶσαν πρωΐαν γενναίαν δόσιν ἐξ αὐτοῦ μετὰ τὸ πρόγευμα, ἢ μᾶλλον μετὰ τὰν πόσιν κυπέλλου ἰσχυροῦ καφέ, διότι οὐδέποτε ἔτρωγέ τι πρὸ μεσημβρίας, ἔπειτα δὲ ἀπήρχετο μόνος, ἢ μόνον σύντροφον ἔχων τὸν κύνα του, εἰς μακρὸν περίπατον διὰ μέσου ἀλύσεως ἀγρίων καὶ πενθίμων ὑψωμάτων κειμένων πρὸς τὸ ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν μέρος τῆς Καρλοτζεσβίλλης καὶ καλουμένων Ragged Mountains (1)

Ἡμέραν τινὰ ζοφερὰν, χλιαρὰν καὶ ὁμιχλώδη, περὶ τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἣν καλοῦσιν ἐν Ἀμερικῇ ἰνδικὸν θέρος, ὁ κύριος Βέδλοε ἀπῆλθε κατὰ τὴν συνήθειαν του εἰς τὰ ὄρη. Ἀλλ' ἡ ἡμέρα παρῆλθε καὶ αὐτὸς δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἀνησυχοῦντες, διὰ τὴν παρατεινομένην ἀπουσίαν του ἐσκεπτόμεθα, περὶ τὴν ὀγδόην ἑσπερινὴν ὥραν νὰ προβῶμεν εἰς ἀναζήτησίν του, ὅτε ἀπροσδοκήτως ἐπέστρεψεν ἐν μέσῳ ἡμῶν, οὐδὲν ἄλλο ἔκτακτον δεικνύων, εἰμὴ πλειοτέραν τῆς συνήθους ζωηρότητα. Ἡ δὲ διήγησις τῶν συμβάντων αὐτῷ καθ' ὁδὸν, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων ἐβράδυνε νὰ ἐπανέλθῃ, ἦτο παραδοξοτάτη:

Τὴν ἐννάτην πρωϊνὴν ὥραν ἐξῆλθον, εἶπεν, ὡς ἐνθυμεῖσθε, τῆς Καρλοττεσβίλλης. Ἔλαβον εὐθὺς τὴν πρὸς τὸ ὄρος ἄγουσαν καὶ περὶ τὴν δεκάτην ὥραν εἰσῆλθον ἐντὸς ἀτραποῦ ὅλως νέας δι' ἐμὲ, ἧς ἠκολούθησα μετ' ἄκρου ἐνδιαφέροντος ὅλους τοὺς ἑλιγμούς. Ἡ θέα, ἥτις διηνοίγε ὁ πανταχόθεν περὶ ἐμὲ, ἔφερε χαρακτῆρα, ἀν μὴ ὑψηλὸν, ἀπεριγράπτως ὅμως θελκτικὸν δι' ἐμὲ, πενθίμου ἐρημίας. Ἡ ἔρημος ἐφαίνετο ὅλως παρθένος, καὶ δὲν ἐδίσταζον νὰ πιστεύσω, ὅτι ἐγὼ πρῶτος ἔθετον τὸν πόδα ἐπὶ τῶν πρασίνων ἐκείνων λειμώνων καὶ τῶν λευκοφαίων βράχων. Ἡ εἴσοδος τοῦ στενοῦ εἶνε τῷ ὄντι τόσον κεκρυμμένη καὶ ἀπρόσιτος, ὥστε δὲν εἶνε ποσῶς ἀπίθανον νὰ ἦμαι ἐγὼ ὁ πρῶτος καὶ μόνος εἰσδύσας εἰς ἐκείνας τὰς ἐρήμους

Ἡ πυκνὴ καὶ ἀλλόκοτος ὁμίχλη τοῦ ἰνδικοῦ θέρους, ἐπικαθημένη βαρέως ἐφ' ὅλων τῶν πέριξ ἀντικειμένων, καθίστα ἀναμφιβόλως βαθυτέρας τὰς κενὰς ἐντυπώσεις, ἃς πάντα ταῦτα τὰ ἀντικείμενα διήγειρον ἐν ἐμοί. Τόσον ἡ ποιητικὴ αὕτη ὁμίχλη ἦτο πυκνὴ, ὥστε ἠδυνάτουν νὰ διακρίνω πέραν τῶν δώδεκα βημάτων. Ἡ ὁδὸς ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ἑλικοειδὴς, ἐγὼ δὲ, μὴ δυναμενος νὰ διακρίνω οὐδὲν σημεῖον, διότι ἡ ὁμίχλη ἀπέκρυπτε τὸν ἥλιον, ἀπώλεσα παταν ἰδέαν περὶ τῆς διευθύνσεως ἣν εἶχον λάβει. Τὸ ὅπιον ἐν τούτοις, ἐπέφερεν ἐν τῷ μεταξὺ τὸ σύνηθες αὐτοῦ ἀποτέλεσμα, ἤτοι, τὸ νὰ μοὶ κινῇ σφοδρῶς τὸ ἐνδιαφέρον ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος. Ἡ κίνησις φύλλου, τὸ χρῶμα στάχυος, τὸ σχῆμα τριφυλλίου, ὁ βόμβος μελίσσης, ἡ λάμπουσα σταγὼν δρόσου, αἱ πνοαὶ τοῦ ἀνέμου, αἱ ἀπὸ τοῦ δάσους ἐκπεμπόμεναι κεναὶ ἀναθυμιάσεις, μοὶ παρεῖχον ὁλόκληρον κόσμον ἐμπνεύσεων, λαμπρὰν καὶ ποικίλην ἀφετηρίαν εἰς σκέψεις ἄτακτους καὶ ραψῳδικάς.

Οὕτω παραδεδομένος εἰς τοὺς ρεμβασμούς μου, ἐβαδίζον ἐπὶ πολλὰς ὥρας, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων τόσον ἡ ὁμίχλη εἶχε συμπυκνωθῇ περὶ ἐμὲ, ὥστε ἤρχισα νὰ ζητῶ κατόπιν τὴν ὁδὸν ψηλαφητεί, τότε δὲ ταὐτοχρόνως μ' ἐκυρίευσεν ἀόριστος ἀμηχανία, εἴδος τι νευρικοῦ ἐρεθισμοῦ καὶ τρόμου. Δὲν ἐτόλμων νὰ προχωρήσω, φοβούμενος μὴ κατακρημνισθῶ ἔν τινι ἀβύσσῳ. Ἀνεπόλησα δὲ καὶ παραδόξους ταραχὰς, συμβάσας ἐπὶ τῶν Διεσχισμένων Ὀρέων καὶ φυλὰς ἀνθρώπων ἀλλοκότων καὶ ἀγρίων κατοικούντων ἐν τοῖς δάσεσι καὶ τοῖς σπηλαίοις αὐτῶν. Μυρίαι κεναὶ σκέψεις μὲ συνέθλιβον καὶ συνεταράττον, σκέψεις, ἃς τὸ κενὸν αὐτῶν μοὶ καθίστα ἔτι πλέον ἀνιαράς. Αἴφνης ἡ προσοχή μου ὅλη προσηλώθη εἰς ἰσχυρὸν κρότον τυμπάνου.

Ἡ ἔκπληξίς μου ὑπῆρξεν, ἐννοεῖται, ἀπερίγραπτος. Τύμπανον ἐν μέσῳ τῶν ὀρέων τούτων ἦτό τι ἄγνωστον· ἦτο ὡς νὰ ἤκουον τὴν σάλπιγγα τοῦ Ἀρχαγγέλου. Ἀλλὰ νέον ἐπεισόδιον πολὺ παραδοξοτερον καὶ καταπληκτικώτερον διεδέχθη τὸ πρῶτον· ἤκουσα προσεγγίζοντα ἄγριον κρότον, κλαγγὴν, ὡσεὶ προερχομένην ἀπὸ ὁρμαθοῦ κλειθρων, καὶ ταυτοχρόνως ἄνθρωπος ἡμίγυμνος, μὲ πρόσωπον ἡλιοκαές, διῆλθε πρὸ ἐμοῦ ἐκπέμπων ὀξεῖαν κραυγὴν, καὶ τόσον πλησίον μου, ὥστε ἠσθανθην τὴν χλιαρότητα τῆς ἀναπνοῆς του ἐπὶ τοῦ προσώπου μου. Ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ ἄλυσιν σιδηρῶν κρίκων, ἣν τρέχων ἔκρουεν ἰσχυρῶς. Μόλις οὗτος ἐξηφανίσθη ἐν τῇ ὁμίχλῃ καὶ ἰδοὺ θηρίον ὑπερμέγεθες μὲ στόμα ἀνοικτὸν καὶ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας, τὸ ὁποῖον παρηκολούθει ἐκεῖνον ἀσθμαῖνον. Τὸ θηρίον τοῦτο ἦτο ὕαινα.

Ἡ θέα τοῦ θηρίου ἀνεκούφισε μᾶλλον τοὺς φόβους μου, διότι ἐννόησα εὐθὺς ὅτι ὠνειρευόμην καὶ προσεπαθησα ἀπ' ἐμαυτοῦ ν' ἀφυπνίσω τὴν διάνοιάν μου· ἐπροχώρησα εἰς τὴν ὁδὸν μὲ βῆμα ταχὺ καὶ θαρραλέον, προσέτριψα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκραύγασα ὑψηλοφώνως, ἀνετίναξα τὰ μέλη μου καὶ σταθεὶς παρά τινα πηγὴν, ἣν εἶδον πρὸ ἐμοῦ, ἔνιψα τὰς χεῖράς μου, τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον. Ἠσθάνθην ἤδη ἐξαφανιζόμενα τὰ πρότερα ἀλλόκοτα συναισθήματα· μοὶ ἐφάνη ὅτι κατέστην νέος ἄνθρωπος καὶ ἐξηκολούθησα ἀποφασιστικὸς καὶ πλήρης ἀγαλλιασεως τὴν ἀγνωστόν μου πορείαν.

Ἐπὶ τέλους, ὅλως ἐξηντλημένος ἐκ τῆς πορείας καὶ τοῦ θλιπτικοῦ βάρους τῆς ἀτμοσφαίρας, ἐκάθησα ὑπὸκάτω δένδρου, τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἐπεφάνη ἀσθενῶς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ σκιὰ τῶν φύλλων τοῦ δένδρου διεγράφη χαμαὶ ἀδιοράτως μὲν ἀλλ' ἀρκετὰ εὐκρινῶς. Τὸ βλέμμα μου προσηλώθη ἐπί τινα λεπτὰ ἐκθαμβον ἐπὶ τῆς σκιᾶς ταύτης, ἧς τὸ σχῆμα μὲ κατέπληττεν. Ὕψωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶδον ὅτι τὸ δένδρον ἦτο φοῖνιξ.

Ἠγέρθην ἐσπευσμένως καὶ ἐν ἄκρᾳ ταραχῇ, ἀδυνατῶν ἔτι νὰ ὑποπτευθῶ ὅτι ὠνειρευόμην. Ἔβλεπον, ἠσθανόμην ὅτι ἤμην ἀπόλυτος κύριος τῶν αἰσθήσεών μου, αἵτινες ἤδη μοὶ παρεῖχον κόσμον καὶ ἐντυπώσεις ὅλως νέα καὶ παράδοξα. Ἡ θερμότης κατέστη ἤδη αἴφνης ἀφόρητος· ἀλλόκοτος ὀσμὴ ἐπλήρου τὴν ἀτμόσφαιραν· ψιθυρος βαθὺς καὶ συνεχὴς ὡσεὶ προερχόμενος ἀπὸ ἐκχειλίζοντος ποταμοῦ προσέβαλλε τὰ ὦτά μου, καὶ μετὰ τοῦ ψιθύρου τούτου ἐμίγνυτο βοὴ προερχομένη ἀπὸ πληθύος ἀνθρωπίνων φωνῶν.

Ἐν ᾧ ἠκροώμην μετ' ἐκπλήξεως ἀπεριγράπτου, ἰσχυρὰ καὶ ὁρμητικὴ πνοὴ ἀνέμου ἀφήρπασεν, ὡς

(1) Διεσχισμένα Ὄρη· βραχίων τῶν Κυανῶν Ὀρέων.

μαγικὴ ῥάβδος, τὴν κατακαλύπτουσαν τὴν γῆν ὁμίχλην.

Εὑρέθην ἱστάμενος κάτωθεν ὑψηλοῦ ὄρους παρὰ τὸ ὁποῖον ἐξετείνετο εὐρεῖα κοιλὰς διατεμνομένη ὑπὸ μεγαλοπρεποῦς ποταμοῦ· ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ἠγείρετο πόλις ἀνατολικοῦ ρυθμοῦ, ὁμοία πρὸς τὰς περιγραφομένας ἐν τοῖς μύθοις τῆς Χαλιμᾶς, ἀλλὰ πολὺ παραδοξοτέρα ἐκείνων κατὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ μέρους ἐνθα ἱστάμην, ἠδυνάμην νὰ παρατηρῶ κάτω, ὡς ἐντὸς χάρτου, ὅλην τὴν διαίρεσιν τῆς πόλεως. Ἀναρίθμητοι ὁδοὶ διεσταυροῦντο ἀκανονίστως καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ὅμοιαι μᾶλλον πρὸς μακροὺς κυκλοτερεῖς διαδρόμους, καὶ ἐβρίθον ἀνθρώπων. Αἱ οἰκίαι ἦσαν ἀλλόκοτοι καὶ ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτῶν ἔβλεπέ τις σμῆνος ἐξωστῶν, ἐξωστέγων, ἀνδήρων, μιναρέδων καὶ πυργίσκων μὲ φανταστικὰ σχήματα. Αἱ ἀγοραὶ ἐπλεόναζον τὸν ἀριθμόν, καὶ ἦσαν ἐν αὐταῖς ἐκτεθειμένα μετ' ἀπείρου ποικιλίας καὶ ἀφθονίας ἐμπορεύματα τιμαλφέστατα, μέταξαι, μουσελίνης, ἀργυρᾶ σκεύη, μεγαλοπρεπεῖς ἀδάμαντες καὶ ἀθύρματα. Παραπλεύρως τούτων ἔβλεπέ τις πανταχόθεν σκηνάς, φορεῖα, ὀχήματα περιέχοντα λαμπρὰς γυναῖκας ἐπιμελῶς κεκαλυμμένας, ἐλέφαντας μὲ πολυτελεῖς ἐπιστρώσεις, εἴδωλα χονδροειδῆ, τύμπανα μικρὰ καὶ μεγάλα, λόγχας, σημαίας καὶ κεφαλοδέσμους χρυσοϋφεῖς καὶ ἀργυροϋφεῖς. Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους, τῆς βοῆς τῆς συγχύσεως, ἐν μέσῳ μυριάδος κιτρίνων καὶ μαύρων ἀνθρώπων φερόντων κεφαλοδέσμους καὶ μακρὰς ἐσθῆτας καὶ ἐχόντων τὴν γενειάδα κυματίζουσαν, περιεφέρετο πλῆθος ἀναρίθμητος βοῶν ἱερῶς διακεκοσμημένων, ἐν ᾧ σμήνη ρυπαρῶν ἀλλ' ἐπίσης ἱερῶν πιθήκων ἀνερριχῶντο μετὰ κραυγῶν ἐπὶ τῶν τζαμίων ἢ ἀνηρτῶντο ἀπὸ τῶν μιναρέδων καὶ τῶν πυργίσκων. Ὁδοὶ μυρμηκιῶσαι ἐκ τοῦ πλήθους παρὰ τὴν παραλίαν ἀπέλιγον εἰς πολυαρίθμους βαθμίδας ἀγούσας εἰς τὰ λουτρά, ἐν ᾧ ἐν τῷ ποταμῷ μόλις εὕρισκον δίοδον τὰ πανταχόθεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ διεσπαρμένα μεγαλα καὶ κατάφορτα πλοῖα. Πέραν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως ὑψοῦντο πολλαχοῦ, κατὰ μεγαλοπρεπῆ συμπλέγματα φοίνικες καὶ ἄλλα γηραιὰ δένδρα γιγάντεια καὶ ἐπιβάλλοντα· ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἔβλεπέ τις ἀγρὸν ὀρύζης, τὴν καλαμίνην καλύβην χωρικοῦ, κρήνην τινά, ναὸν μεμονωμένον, στρατόπεδον Γυψίων ἢ χαρίεσσαν κόρην ὁδεύουσαν μόνην παρὰ τὴν ἀκτὴν μὲ στάμνον ἐπὶ κεφαλῆς.

Θὰ ὑποπτεύεσθε ἀναμφιβόλως ὅτι ὠνειρευόμην· ἀλλὰ καθόλου. Ὅ,τι ἔβλεπον, ὅ,τι ἤκουον, ἠσθανόμην ἢ ἐσκεπτόμην, δὲν εἶχε ποσῶς ἐν ἑαυτῷ τὰ συστατικὰ τοῦ ὀνείρου. Τὰ παντα ἦσαν λογικὰ καὶ πραγματικά. Κατ' ἀρχὰς, ἀμφιβάλλων περὶ τῆς πραγματικότητος τῶν ὅσα ἔβλεπον, ὑπέβαλον ἐμαυτὸν εἰς σειρὰν δοκιμῶν ἐξ ὧν ἐπείσθην ὅτι δὲν ὠνειρευόμην ποσῶς. Ὁπόταν ἐν τῷ ὕπνῳ ἡμῶν συμβαίνει νὰ ὀνειρευώμεθα καὶ νὰ ὑποπτευώμεθα τοῦτο, ἡ ὑποψία ἡμῶν λύεται ταχέως, καθότι εὐθὺς σχεδὸν ἀφυπνιζόμεθα, καὶ ὁ Νοβαλις δὲ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὅτι εἴμεθα ἐγγὺς τοῦ ν' ἀφυπνισθῶμεν ὅταν ὀνειρευώμεθα ὅτι ὀνειρευόμεθα. Ἐὰν λοιπὸν ὅ,τι σᾶς ἀφηγήθην τὸ ἔβλεπον μόνον χωρὶς νὰ τὸ ὑποπτευθῶ δι' ὄνειρον, τότε ἀναμφιβόλως θὰ ἦτο ἀκριβῶς τοιοῦτο· ἀφοῦ ὅμως, ὑποπτευθεὶς αὐτὸ, τὸ παρεδέχθην κατόπιν ὡς πραγματικὸν, ὀφείλω νὰ τὸ θεωρῶ πραγματικὸν φαινόμενον.

— Συμφωνῶ· προσέθηκεν ὁ ἰατρὸς Τεμπλετών· ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε. Ἠγέρθητε καὶ κατέβητε εἰς τὴν πόλιν.

— Ἠγέρθην, ἐξηκολούθησεν ὁ Βέδλοε, παρατηρῶν τὸν ἰατρὸν μὲ ὕφος ἐμφαῖνον βαθεῖαν ἔκπληξιν, ἠγέρθην, ὡς εἴπετε, καὶ κατέβην εἰς τὴν πόλιν. Καθ' ὁδὸν περιέπεσα ἐν μέσῳ ἀπειροπλήθοῦς ὄχλου ἐνασχολουμένου πυρετωδῶς εἰς τὸ νὰ φράττῃ τὰς διόδους. Αἰφνιδίως, καὶ ὑπείκων εἰς ἀκατανόητον δύναμιν, ἠσθάνθην ἐμαυτὸν καταληφθέντα ὑπὸ βαθέος ἀτομικοῦ ἐνδιαφέροντος διὰ τὰ συμβαίνοντα. Προηισθάνθην ὅτι ἔμελλον καὶ ἐγὼ ἐκεῖ νὰ λάβω σημαντικὸν μέρος, χωρὶς νὰ γνωρίζω εἰς τί. Ταυτοχρόνως ἐκυριεύθην ὑπὸ σφοδροῦ μίσους πρὸς τὸ περιστοιχοῦν με πλῆθος καὶ, ἀποσπασθεὶς ἀπὸ τοῦ συρφετοῦ ἐκείνου, ἔσπευσα διά τινος κυκλοτεροῦς ὁδοῦ εἰς τὴν πόλιν ἣν εὗρον ἀνάστατον καὶ κατασπαρασσομένην ὑπὸ τῆς διχονοίας. Μικρὸν ἀπόσπασμα στρατιωτῶν, οὗς ἡ περιβολὴ ἐδείκνυεν ἐν μέρει ἰνδοὺς καὶ ἐν μέρει εὐρωπαίους, διοικούμενον ὑπὸ εὐγενῶν φερόντων ὁμοιόμορφον ἀγγλικὴν στολὴν, ἐτέλει λίαν ἄνισον ἀγῶνα κατὰ τοῦ πολυπληθοῦς ὄχλου τῶν διόδων. Συνήνωσα τὸ ἀσθενὲς τοῦτο στράτευμα, ἔλαβον τὴν πανοπλίαν φονευθέντος ἀξιωματικοῦ καὶ προσέβαλον τυχαίως μὲ τὴν νευρικὴν ἀχριότητα ἣν παρέχει ἡ ἀπελπισία. Τὸ πλῆθος εὐθὺς μᾶς διέσπασε καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ζητήσωμεν καταφύγιον ὄπισθεν ὀχυρώματός τινος, ὁμοίου πρὸς σκιάδα ἔνθα εὕρομεν πρὸς τὸ παρὸν ἀσφάλειαν. Ἀπό τινος πολεμίστρας, εἰς τὸ ἄνω ἄκρον τοῦ ὀχυρώματος, εἶδον μέγα πλῆθος ἐν μανιώδει συγχύσει, πολιορκοῦν ὡραῖον ἀνάκτορον παρὰ τὴν ἀκτήν. Τότε, ἀπὸ ὑψηλοῦ παραθύρου τοῦ ἀνακτόρου κατέβη, τῇ βοηθείᾳ σχοινίου, ἀποτελουμένου ὑπὸ τῶν κεφαλοδέσμων τῶν θεραπόντων του, ἀνὴρ ἐκτεθηλυμένος, ὅστις, ἐπιβὰς ἐντὸς ὑποκάτω παραμένοντος πλοιαρίου, διέφυγεν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην.

Καὶ τότε νέον πάλιν ἀντικείμενον ἀπησχόλησε τὴν ψυχήν μου, εὐθὺς δὲ, ἀποτείνας εἰς τοὺς συντρόφους μου λέξεις τινὰς, συντόμους ἀλλ' ἐνεργητικὰς, καὶ συναθροίσας περὶ ἐμὲ τινὰς τούτων, ὥρμησα μανιωδῶς ἀπὸ τοῦ ὀχυρώματος πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας οἵτινες, μετὰ στιγμιαίαν ὑποχώρησιν, συσπειρωθέντες ἐπολέμησαν πεισματωδῶς καὶ εἶτα ἀπεχώρησαν ἐκ νέου. Ἐν τούτοις εἴχομεν ἤδη ἀπομακρυνθῇ πολὺ ἀπὸ τοῦ ὀχυρώματος καὶ εὑρέθημεν πεπλανημένοι ἐντὸς τῶν στενῶν δρομων ὧν αἱ ὑψηλαὶ οἰκίαι καθίστων τὸν ἀέρα πνιγηρὸν καὶ οὗς οὐδέποτε ἐπεσκέφθη ἡλιακή τις ἀκτίς. Ὁ ὄχλος, συνωθούμενος ἐρμητικὸς περὶ ἡμᾶς, μᾶς προσέβαλλε μὲ τὰς λόγχας καὶ τὰ βέλη του. Τὰ βέλη αὐτῶν μάλιστα ἦσαν ἀξιοσημείωτα, ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ τῶν μαλαισίων, συνεστραμμένα, μακρὰ καὶ μαῦρα, μὲ δηλητηριώδη αἰχμὴν, καὶ ὁρμῶντα ὡς ὁ ἕρπων ὄφις. Ἐν τῶν βελῶν τούτων μ' ἔπληξεν εἰς τὸν δεξιὸν κρόταφον. Κατελήφθην ὑπὸ στιγμιαίας φρικώδους ἀγωνίας, ἐκινήθην, προσεπάθησα ν' ἀναπνεύσω, καὶ ἔπειτα ἀπέθανον.

— Ἀναμφιβόλως, προσέθηκα γελῶν, δὲν θὰ ἐξακολουθῆτε θεωροῦντες πραγματικὰ τὰ συμβεβηκότα σας ταῦτα, ἐκτὸς ἂν ἀπεφασίσητε νὰ ὑποστηρίζητε ὅτι εἶσθε νεκρός.

Περιέμενον εἰς ἀπάντησιν ἀστεϊσμόν τινα τοῦ Βέδλοε, ἀλλ' ἐξεπλάγην ὑπερμέτρως ἰδὼν αὐτὸν διεστάζοντα, κατεληφθέντα ὑπὸ ρίγους, ὠχριῶντα καὶ μένοντα σιωπηλόν. Στρέψας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Τεμπλετῶνα, εἶδον καὶ αὐτὸν εὐθὺν καὶ ἄκαμπτον ἐπὶ τῆς ἕδρας του, ἐν ᾧ οἱ ὀδόντες του ἐκρότουν καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐξεῖχον τῶν κοιλωμάτων αὐτῶν.

— Ἐξακολουθεῖτε, εἶπε τέλος οὗτος πρὸς τὸν Βέδλοε διὰ φωνῆς τραχείας.

— Ἐπί τινα λεπτὰ, ἐξηκολούθησεν οὗτος, ἡ μόνη μου ἐντύπωσις, τὸ μόνον συναίσθημά μου ἦτο τὸ τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀνυπαρξίας, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ἡ γνῶσις τοῦ θανάτου. Κατόπιν, ἠσθάνθην σφοδρὸν καὶ ἀξιφνήδιον κλονισμὸν, ὅμοιον πρὸς ἠλεκτρισμὸν, διαπερῶντα τὴν ψυχήν μου, μετ' αὐτοῦ δὲ μοὶ ἐπῆλθε καὶ ἡ συναίσθησις τῆς ἐλαστικότητος καὶ τοῦ φωτός· ὡς πρὸς τὸ φῶς ὅμως, τὸ ἠσθανόμην μόνον, χωρὶς νὰ τὸ βλέπω. Ἐν μιᾷ στιγμῇ, μοὶ ἐφάνη ὅτι ἠγέρθην ὄρθιος, χωρὶς ὅμως νὰ συνεπιφέρω μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ σῶμά μου. Τὸ πλῆθος εἶχεν ἀποσυρθῇ καὶ ὁ θόρυβος ἐξέλιπεν, ἡ δὲ πόλις ἦτο ἤδη σχετικῶς γαλήνιος. Ὄπισθέν μου κατέκειτο τὸ πτῶμά μου μὲ τὸ βέλος ἐπὶ τοῦ κροτάφου καὶ τὴν κεφαλὴν ἐξογκωμένην καὶ παραμορφωθεῖσαν. Πάντα ταῦτα ὅμως τὰ ἠσθανόμην, ἀλλὰ δὲν τὰ ἔβλεπον. Οὐδὲν μ' ἐνδιέφερε, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πτῶμά μου τὸ ἐθεώρουν ὡς τι ἄσχετον πρός με. Δὲν εἶχον ποσῶς θέλησιν, ἀλλὰ μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐτέθην εἰς κίνησιν καὶ ἐπέτων ἐλαφρῶς ἐντὸς τῆς πόλεως διὰ τῶν αὐτῶν μερῶν δι' ὧν καὶ εἶχον εἰσέλθει ἐν αὐτῇ. Μόλις ἐφθασα εἰς τὸ μέρος τοῦ ὄρους ἔνθα εἶχον συναντήσει τὴν ὕαιναν, ὑπέστην καὶ πάλιν προσβολὴν, ὡσεὶ προελθοῦσαν ἐκ γαλβανισμοῦ· ἀνέκτησα ἤδη τὸ συναίσθημα τῆς βαρύτητος, τῆς βουλήσεως τῆς ὑπάρξεως· ἀνέκτησα τὸ ἴδιον μου ἄτομον καὶ ἔλαβον μετὰ σπουδῆς τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν ἄγουσαν. Ὅλα ὅμως τὰ συμβεβηκότα ἐκεῖνα διατηροῦσιν ἔτι ἐν ἐμοὶ ζωηρῶς τὴν χροιὰν τῆς πραγματικότητος, καὶ οὐδὲ πρὸς στιγμὴν δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὅτι ταῦτα ἦσαν ὄνειρον.

— Ὄχι, δὲν ἦτο ὄνειρον, εἶπεν ὁ Τεμπλετὼν μὲ ὕφος εἰς ἄκρον ἐπιβάλλον· δὲν εὑρίσκω ὅμως καὶ λέξιν δι' ἧς νὰ ὁρίσω τοῦτο. Ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ νέου ἀνθρώπου εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ χείλους τεραστίων ψυχικῶν ἀποκαλύψεων, καὶ ἀρκεσθῶμεν εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ὡς πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ, θὰ δώσω μερικὰ διασαφήσεις. Ἰδοὺ εἰκών τις ὑδρογραφικὴ ἣν ἀπὸ πολλοῦ θὰ σᾶς ἐδείκνυον, ἂν δὲν μὲ ἀνεχαίτιζε μέχρι τοῦδε ἀκαταμάχητον αἴσθημα φρίκης.

Ἡ εἰκὼν ἣν μᾶς ἐπέδειξεν οὐδὲν δι' ἐμὲ εἶχε τὸ παράδοξον· εἰς τὸν Βέδλοε ὅμως ἡ θέα αὐτῆς παρήγαγε παράδοξον ἀποτέλεσμα· μόλις οὗτος ἔρριψεν ἐπ' αὐτῆς τὸ βλέμμα, ὀλίγον ἔλειψε νὰ λειποθυμήσῃ. Ἡ εἰκὼν ἦτο μικρογραφικὴ φωτογραφία, ἔχουσα, ὡς τοὐλάχιστον μοὶ ἐφάνη, καταπληκτικὴν ὁμοιότητα πρὸς τὴν ἰδιόρρυθμον τοῦ Βέδλοε μορφήν.

— Παρατηρήσατε τὴν χρονολογίαν τῆς εἰκόνος, εἶπεν ὁ Τεμπλετὼν· μόλις εἰς αὐτὴν τὴν γωνίαν διακρίνεται τὸ ἔτος 1780. Εἶνε ἡ εἰκὼν φίλου μου ἀποθανόντος, τοῦ μακαρίτου Ὀλδέβ, μεθ' οὗ εἶχον συνδεθῆ διὰ στενῆς φιλίας ἐν Καλκούτᾳ, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ «Ἄστιγγος», ἄγων τότε τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας μου. Ὅτε τὸ πρῶτον, κύριε Βέδλοε, σᾶς εἶδον ἐν Σαρατόγᾳ, ἡ θαυμασία ὁμοιότης ἣν ἔχετε πρὸς τὴν εἰκόνα, μ' ἔπεισε νὰ σᾶς πλησιάσω, νὰ ἐπιζητήσω τὴν φιλίαν σας καὶ ἐπὶ τέλους νὰ συνάψω μεθ' ὑμῶν τὴν σύμβασιν, δι' ἧς ἐγενόμεθα σύντροφοι ἀχώριστοι. Εἰς τοῦτο δὲ μὲ παρεκίνησεν, ἀφ' ἑνὸς μὲν, καὶ δι' αὐτὸ κυρίως, ἡ προσφιλὴς πρὸς τὸν μακαρίτην ἀναμνησις, ἐξ ἑτέρου δὲ ἀνήσυχός τις καὶ οὐχὶ ἄμικτος τρόμου περιέργεια, ἣν συνέλαβον πρὸς ὑμᾶς.

Ἐν τῇ ἀφηγήσει τῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων συμβεβηκότων ὑμῶν, περιεγράψατε μετὰ λεπτομερείας μεγίστης, τὴν ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Ἱεροῦ Ποταμοῦ ἰνδικὴν πόλιν Βεναρές. Ὁ ὄχλος, αἱ μαχαι καὶ αἱ σφαγαὶ εἶνε πραγματικὰ ἐπεισόδια τῆς ἐν ἔτει 1780 συμβάσης ἐπαναστάσεως τοῦ Χαΐτ Σίγγ. Τὸ ἐν τῷ ὀχυρώματι στράτευμα ἀπετέλουν ἰνδοὶ στρατιῶται καὶ ἄγγλοι ἀξιωματικοί, ὑπὸ τὰς προστασίας τοῦ Ἄστιγγος. Μεταξὺ ἐκείνων ἤμην καὶ ἐγὼ καὶ κατέβαλον πᾶσαν προσπάθειαν ἵνα ἐμποδίσω τὴν ἀσύνετον καὶ ἀπαισίαν ἔξοδον τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ φονευθέντος ἐν τῇ ἀψιμαχίᾳ, ὑπὸ δηλητηριώδους βέλους Βεγγάλου, καθόσον μάλιστα, ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ἦτο ὁ προσφιλέστατος τῶν φίλων μου, ὁ Ὀλδέβ. Ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ θὰ ἴδητε (ἐνταῦθα ὁ ἀφηγούμενος παρέθεσε τετράδιον σημειώσεων, ὧν τινες ἔφερον νεωτάτην χρονολογίαν), ὅτι ἐν ᾧ σεῖς ἐσκέπτεσθε ταῦτα ἐν τῷ ὄρει, ἐγὼ ἐδῶ ἀνέγραφον αὐτὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς ἀνωτέρω συνδιαλέξεως, ἀνεγίνωσκον ἐν τινι ἐφημερίδι τῆς Καρλοττεσβίλλης τὰ ἑξῆς:

«Μετὰ θλίψεως ἀγγέλλομεν τὸν θάνατον τοῦ κ. Αὐγούστου Βέδλο, εὐπατρίδου καταστάντος, διὰ τῆς εὐπροσηγορίας καὶ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀρετῶν, προφιλοῦς εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Καρλοττεσβίλλης».

«Ὁ μακαρίτης, ἀπό τινων ἐτῶν, ἔπασχεν ἐκ νευραλγίας, ἥτις πολλάκις τῷ ἔφερε κίνδυνον εἰς τὴν ζωήν. Ὁ θάνατός του ὅμως ἐπῆλθεν οὐχὶ ἐκ τούτου, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας αἰτίας λίαν παραδόξου καὶ μοναδικῆς. Ἐν τινι τῶν συνήθων αὐτοῦ ἐκδρομῶν ἐπὶ τῶν Διεσχισμένων ὀρέων, πρό τινων ἡμερῶν, προσεβλήθη ὑπὸ καταρροῆς ἐλαφρᾶς καὶ πυρετοῦ, ἅτινα τῷ ἐπέφερον σφοδρὰν συρροὴν αἵματος εἰς τὴν κεφαλήν. Ὁ ἰατρὸς Τεμπλετὼν πρὸς θεραπείαν κατέφυγεν εἰς τὴν τοπικὴν ἐξαγωγὴν αἵματος, θέσας βδέλλας ἐπὶ τοῦ κροτάφου του· ὁ ἀσθενὴς ὅμως, ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι ἀπεβίωσε, καὶ κατόπιν παρετηρήθη, ὅτι ἐν τῷ φιαλιδίῳ τῶν βδελλῶν, περιείχετο καί τις φαρμακερὰ, εἰσδύσασα ἐκ τύχης ἐν αὐτῷ· ἡ

βδέλλα αὕτη προσεκολλήθη ἐπὶ μικρᾶς ἀρτηρίας τοῦ δεξιοῦ κροτάφου καὶ τόσον ὡμοίαζε πρὸς τὰς συνήθεις, ὥστε τὸ λάθος πολὺ ἀργὰ ἀνεκαλύφθη».

«Χάριν προλήψεως ὁμοίων ἀπευκτέων. Ἡ φαρμακερὰ βδέλλα τῆς Καρλοττεσβίλλης διακρίνεται τῶν κοινῶν ἐκ τοῦ μαύρου αὐτῆς χρώματος καὶ τῶν ὀφιοειδῶν της κινήσεων».

Συνδιελεγόμην μετὰ τοῦ συντάκτου τῆς ἐφημερίδος, περὶ τοῦ παραδόξου τούτου συμβάντος, ὅτε ἐσκέφθην νὰ τὸν ἐρωτήσω διατὶ ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦ μακαρίτου Βέδλο.

— Θὰ εἴχετε, τῷ εἶπον, ἀφορμὴν τινὰ διὰ νὰ τὸν γράψητε οὕτω· πάντοτε νομίζω, ἐγράφετο μὲ ε εἰς τὸ τέλος.

— Ἀφορμήν; καμμίαν τῷ ὄντι· ἀπήντησεν ὁ συντάκτης· εἶνε ἁπλοῦν τυπογραφικὸν λάθος. Εἰς ὅλους εἶνε γνωστόν, ὅτι ὀνομάζεται Βέδλοε μὲ ε, καὶ οὐδέποτε ἐγράφη τὸ ὄνομά του ἄλλως.

Ἰδού, ἐψιθύρισα, ὅτε ἀπηρχόμην ἐκεῖθεν, ἰδοὺ μία ἀλήθεια, παραδοξοτέρα τῆς πλέον ἀλλοκότου μυθοπλαστίας· διότι Βέδλο χωρὶς ε, εἶνε ἀκριβῶς τὸ ὄνομα τοῦ Ὀλδὲβ ἀντεστραμμένον. Καὶ ἐκεῖνος λέγει τοῦτο τυπογραφικὸν λάθος!

Κ. Ι. ΠΡΑΣΣΑΣ

ΟΛΙΓΟΝ ΑΠ' ΟΛΑ

—

Τὰ πιζέλια. Πρόκειται διὰ τὰ χλωρὰ πιζέλια, ὧν εἶνε ἡ ἐποχή, καὶ περὶ ὧν ἑπομένως ὀλίγαι λέξεις δὲν εἶνε, νομίζω, περιττάι. Δι' ὅσους ἀρέσκονται εἰς τὴν ὀνοματολογίαν, σημειῶ ὅτι τ' ὄνομα παράγεται ἢ ἐκ τῆς ἀρχαίας Πελοποννησιακῆς Πισάτιδος — ἧς ἄποικοι οἱ κτίσαντες τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Πίσαν — ἢ ἐκ τῆς λέξεως πίπτειν, πίσον, οἱ εἰδήμονες ἂς ἐκλέξωσι μεταξὺ τῶν δύω. Ὁπωσδήποτε, τὸ εὔχυμον αὐτὸ ὄσπριον, πρέπει νὰ σπείρηται εἰς γῆν ἐλαφράν, εὔφορον, καλλιεργημένην, καὶ μὴ σπαρεῖσαν προηγουμένως διὰ τοῦ ἰδίου ὀπωρίου, διότι οὕτω μόνον παράγεται δαψιλές.

Ἐκ τῆς ἱστορίας μανθάνομεν, ὅτι τὰ πιζέλια ἦσαν ἀνέκαθεν περιζήτητον φαγητόν, κινήσαν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων τὸν ἐνθουσιασμόν, μὴ ἐξαιρουμένου οὐδὲ τοῦ αὐστηροῦ Εὐπόλιδος, τοῦ ἀρχαιοτάτου τῶν κωμῳδιογράφων, καὶ τρελλαΐνον τὸν αὐτοκράτορα Τῖτον. Οἱ ἰατροὶ δὲν τὰ κακολογοῦν, καὶ εἶνε βεβαιον ὅτι εἶνε εὔπεπτα καὶ θρεπτικά, ἰδίως δι' ὅσους ἔχουν ἄνεσιν νὰ χωνεύουν ὅ,τι τρώγουν, καὶ πλειότερον τὰ χλωρὰ ἢ τὰ ξηρά.

Μαγειρεύονται δὲ κατὰ διαφόρους τρόπους. Παρ' ἡμῖν συνηθέστερος εἶνε ὁ μὲ ἀρνὶ διαχνισμένον — alias γιαχνισμένο — καὶ ὁ εἰς πουρὲ διὰ τοῦ βουτύρου. Ἄλλοθι — λ. χ. ἐν Ἰταλίᾳ — τὰ τρώγουν ὡς σοῦπαν εἰς τὸ ζουμὶ τοῦ κρέατος, καὶ βεβαιῶ γευσάμενος ὅτι εἰσὶν ἐξαίρετα οὕτω, διαχνισμένα ἁπλῶς μὲ κρόμμυα καὶ λίπος ἢ βούτυρον, τσιγαρισμένα μὲ βούτυρον ὡς τὰ μακαρόνια, καὶ ἄλλως ἔτι. Εἰς τὸ Χιλὶ τῆς Ἀφρικῆς, κατασκευάζεται ἐξ αὐτῶν καὶ εἶδος ζύθου — ἡ chicha de cloja — προσφιλεστάτου τοῖς Χιλιώταις.

Τέλος, ξηραίνονται τὰ πιζέλια ὡς ὅλα τὰ ἄλλα ὄσπρια καὶ διατηροῦνται χλωρὰ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ὄξος, ἐὰν συλλεχθῶσιν ἐντελῶς ὥριμα καὶ καθαρισθῶσι καὶ ἀπὸ τὸν λεπτότατον φλοιὸν τὸν περιενδύοντα τοὺς κόκκους των. Τὰ οὕτω διατηρηθέντα πιζέλια πρέπει νὰ πλυθῶσιν εἰς κρύο νερό, καὶ εἶτα νὰ φαγωθῶσι.

*

Τὸ χειροφίλημα. Εἶνε ἔθιμον πανάρχαιον, ἀφοῦ καὶ ὁ Σολομὼν λέγει «οὐ μοχθεῖ κόλαξ, προστάτου χεῖρας ἀσπαζόμενος,» καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀρχαῖοι λαοὶ ἠσπάζοντο τὴν χεῖρα των θέλοντες νὰ χαιρετίσωσι τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην. Ὁ Κολόμβος, εἶδε νὰ πράττωσι τὸ αὐτὸ οἱ Ἰνδοὶ τῆς Ἀμερικῆς, ὅταν τὴν ἀνεκάλυψε. Καὶ τινες τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, ἐχαιρέτιζον τοὺς θεοὺς στέλλοντες αὐτοῖς φιλήματα διὰ τῆς χειρός. Παρὰ τοῖς Ρωμαίοις δὲ ὁ μὴ φιλῶν τῶν ἀγαλμάτων τὰς χεῖρας ἐθεωρεῖτο ἄθεος.

Τὸ χειροφίλημα δὲν εἶνε βεβαίως πρᾶγμα τόσῳ ἀθῶον, ὡς πρὸς τὰς νέας. Ἓν φίλημα ἐπὶ τῆς χειρὸς μιᾶς νέας ὡραίας, εἶνε ὁμολογία δυσκόλως συγκρατουμένου πόθου, ὅπως τοῦτο ἀποτεθῇ ἐπὶ τῶν ροδίνων χειλέων! Ὁπωσδήποτε, τὸ ἱπποτικὸν τοῦτο ἔθιμον ἐξέλιπε μὲ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, μόλις διατηρούμενον εἰς αὐλάς τινας καὶ θέατρα — καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται θεατρικὸν παντοῦ ἄλλοθι — καὶ ἀντικατασταθὲν ὑπὸ τῆς προσφορᾶς τοῦ βραχίονος, περὶ ἧς ἄλλοτε.

*

Περὶ ἀγκος ἐμφύλιος. Δὲν πιστεύω νὰ γίνωνται καθ' ἡμέραν γεγονότα ὡς τὸ κατωτέρω, καὶ διὰ τοῦτο σᾶς τὸ διηγοῦμαι, βέβαιος ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε ἀναγινώσκοντες. Ἐγγὺς τῆς Νεαπόλεως ὑπάρχουν δύο γειτονικὰ χωρία, ὁ Ἅγιος Ἔρασμος καὶ τὸ Σίρικο, ὧν οἱ κάτοικοι, μεθ' ὅλην τὴν παροιμίαν «Θεὸς καὶ γείτονες», ἀλληλομισοῦνται μανιωδῶς πρὸ πολλοῦ, καὶ οὐδόλως συγκοινωνοῦσιν. Ἐντεῦθεν ῥήξεις συχναὶ μεταξὺ των καὶ διὰ κάθε ψύλλου πήδημα. Οὐδέποτε δὲ νέος τοῦ ἑνὸς χωρίου, ἐννοεῖται, ἠγάπησε νέαν τοῦ ἄλλου.

Ἀλλ' οἱ νέοι Ἀντωνόπουλος καὶ Κυριακόπουλος — ὡς θὰ ἐλέγομεν, ἐκμωραϊτίζοντες τὰ ἰταλικά των ὀνόματα — ἐκ Σέρικου, ἀθετήσαντες πρό τινος τὸ ἔθιμον, ἤγρευσαν δύο ἐρωμένας εἰς τὸν Ἅγ. Ἔρασμον, αἵτινες ὅμως, μετὰ μικρὸν τοὺς ἠμέλισαν χάριν ἄλλων ἐξ Ἁγ. Ἐράσμου. Τὴν προχθὲς Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς κατὰ τοὺς καθολικοὺς, οἵτινες καὶ Πάσχα τῶν ῥόδων τὴν ὀνομάζουν, οἱ ἐραστὰι τῶν χωρίων τούτων ἑορτάζουν κατὰ παράδοξον τρόπον, ὃν ὀνομάζουν φιόραντα. Τὴν νύκτα δηλ. τοῦ Σαββάτου ἀφίνουσιν ἐπὶ τῶν κατωφλίων τῶν κυρίων τῆς καρδίας των, μεγάλας ἀνθοδέσμας, σημαινούσας πίστιν καὶ σταθερότητα· ἂν ὅμως θέλουν νὰ δηλώσουν καταφρόνησιν κ. λ., ἀφίνουν σαπρὰ χόρτα, τομάτες, καὶ εἴ τι χόρτον, δίδον τῇ ἐπιούσῃ ἀφορμὴν δυσαρέστων βεβαίως σχολίων εἰς ὅλον τὸν τόπον.

Λοιπόν, τὸ παρελθὸν Σάββατον, πρὸ τῶν θυρῶν τῶν εὐειδεστάτων νεανίδων τοῦ Ἁγ. Ἐράσμου, ἀπετέθησαν ὑπὸ τῶν ἐραστῶν των, κατὰ τὸ ἔθος, πολλὰ ἄνθη. Ἀλλ' οἱ Σιρικιῶται, κακῶς παίζοντες, τ' ἀντικατέστησαν ὅλα δι' ἀγκιναρῶν, χόρτων κ. λ. Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς τὸ γεγονὸς ἀνεκαλύφθη, καὶ τὰ μίση ἐξέσπασαν. Ὅμιλοι χωρικῶν περιεφέροντο ὠφλισμένοι παντοίως, ἀπειλητικώτατα.

Περὶ τὸ ἀπόγευμα οἱ Σιρικιῶται Ἀντωνόπουλος καὶ Κυριακόπουλος, πατὴρ καὶ υἱός, καὶ τινες ἄλλοι συγχωριοί των, εἰσῆλθον εἴς τι οἰνοπωλεῖον, κείμενον ἀκριβῶς μεταξὺ τῶν δύο χωρίων, ὅπου μετ' ὀλίγον εἰσῆλθον καὶ 6 — 7 ἐκ τοῦ Ἁγ. Ἐράσμου. Οἱ πρῶτοι, προσέφερον οἶνον εἰς τοὺς δευτέρους· ἀλλὰ τούτων μὴ δεχθέντων, ἤρξαντο σκώπτοντες τὸν Ἅγ Ἔρασμον καὶ τοὺς κατοίκους του. Οἱ ἐν τῷ οἰνοπωλείῳ τελευταῖοι οὗτοι, παραυτίκα ἐπλησίασαν τοὺς ἐμπαίζοντας, ἐξήγαγον μαχαίρια καὶ κουμπούρια, ὕψωσαν τὰς ῥάβδους, καὶ ἡ μάχη — σωστὴ καθ' ὅλα, μὰ τὸν Θεόν! — ἤρξατο εὐθύς. Ἀλλ' ὁ χῶρος ἦτο στενός, καὶ οἱ πολεμοῦντες, κοινῇ συμβάσει, ἐξῆλθον εἰς τὴν αὐλὴν κ' ἐκεῖ πλέον, ὡς σκύλοι ἄγριοι, ἐπετέθησαν κατ' ἀλλήλων. Πίπτει μετ' οὐ πολὺ εἷς νεκρός, καὶ οἱ πυροβολισμοὶ καλοῦσι πολλοὺς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν χωρίων εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, ἥτις ἐξηκολούθησεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὅλην ὥραν, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν τρεῖς ἄλλοι, κ' ἐπληγώθησαν πέντε καιρίως διὰ μαχαιρῶν ἢ ῥάβδων, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἐλαφρῶς!!

Ἔληξε δὲ ὁ ἐμφύλιος οὗτος, ἀφοῦ πάντες ἐπληγώθησαν οὕτω, καὶ συνελήφθησαν ὑπὸ τῶν θαυμασίως προσδραμόντων μακρόθεν χωροφυλάκων, πλὴν τινων ἀποδράντων, ἀλλὰ καταζητουμένων ἐντονώτατα.

*

Βιβλιογραφικά. Σημειῶ ὧδε τοὺς τίτλους ἐνίων ἐκ τῶν σημαντικωτέρων ἀρτιφανῶν δημοσιευμάτων, μὴ δυνάμενος διὰ τὸ στενὸν τοῦ χώρου νὰ πράξω πλειότερον, καὶ νομίζων χρήσιμον τὴν σημείωσιν διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Φιλολογικῆς». Ἐν Παρισίοις συγκινεῖ ἄκρως τὸ κοινὸν τὸ νεώτατον τοῦ Δωδὲ μυθιστόρημα «Ἀθάνατος», δημοσιευόμενον περιοδικῶς ἐν τῇ «Illustration». Τὸ αὐτὸ ἔργον δημοσιεύεται ταὐτοχρόνως, συγκινοῦν ὁμοίως, ἐν τῷ περιοδικῷ Commodia umana τοῦ ἐκδότου Sougoquo τοῦ Μιλάνου. Αὐτόθι ὁ ἐκδότης Dumolard, ἐξέδωκεν ὡραίαν μετάφρασιν τῆς «ἀσθενείας τοῦ αἰῶνος». τοῦ γερμανοῦ Max Nordan. Ἐν Augsburg ὁ συγγραφεὺς Geiger ἐδημοσίευσε περιεργότατον ἔργον, τὸ Der Selbmord in klassichen Alterthum (ἡ αὐτοχειρία ἐν τῇ κλασικῇ ἀρχαιότητι). Ὁ Muntz ἐν Παρισίοις, ἐξέδωκε διὰ τοῦ ἐκδότου Leroux «Σπουδὰς εἰκονογραφικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς τοῦ Μεσαίωνος» σπουδαιοτάτας διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης. Τοῦ Allard ἐξεδόθη τὸ 3ον τεῦχος τῆς λαμπρᾶς ἱστορίας τοῦ χριστιανισμοῦ, φθάνον μέχρι τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ ὀνομαζόμενον Les derniéres persecutions. Ἐν Τορίνῳ ἐξεδόθη (Unione tip-eel) Μέθοδος πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Βολαπυκικῆς εἰς ἓξ ὥρας (διατὶ νὰ τὰς χάσῃ τις καὶ αὐτάς;). Ἐν Μιλάνῳ λαμπρὰ ἰταλικὴ ἔκδοσις τοῦ βιβλίου «Ἄστρα» τῆς Dito et idem, ἥτις εἶνε ἡ βασίλισσα τῆς Ρουμανίας. Αὐτόθι, τοῦ Ἰουλ. Καρότη Passeggiate nella Magna Grecia, πολὺ ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἐνδιαφέρουσαι. Ἐν Παρισίοις ἐν τῇ Bibliothéque philosophique contamporaine τοῦ ἐκδότου F. Alcan ἐδημοσιεύθη ἡ Criminologie τοῦ ἐνταῦθα καθηγητοῦ τοῦ ποινικοῦ δικαίου Garofalo, ἔργον ὄντως μέγα. Ἐν Τορίνῳ ἤρξατο ἐκδιδομένη ἡ Italieniche Nachrichten, ἐφημερὶς λιθογραφημένη, παρὰ τὸ γερμανικὸν κείμενον ἔχουσα τὴν κατὰ λέξιν ἰταλικὴν μετάφρασιν, χρησιμωτάτη ἄρα διὰ τοὺς σπουδάζοντας τὴν γερμανικὴν ἰταλούς. Παρὰ τῷ ἀνωτέρῳ Alcan ἐν Παρισίοις ἐξεδόθη La morale des stoiciens, βιβλίον φιλοσοφικώτατον ὄντως.

Δὲν ἐκτείνω πλειότερον τὴν πεταχτὴν αὐτὴν σημείωσιν, ἐπιφυλασσόμενος νὰ τὴν καταστήσω προσεχῶς πληρεστέραν τακτικωτέραν, καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαν.

*

Μία πρακτικὴ συμβουλή. Ὅταν ἡ ἡμικρανία ἄρχεται προσβάλλουσα, εἶνε δυνατὸν νὰ ἀποσοβηθῇ ἐφαρμοζομένων ἐπὶ τῶν κροτάφων δύο τεμαχίων λεμονίου, ραντισθέντων δι' αἰθέρος. Ἂν τοῦτο δὲν ἀρκῇ, βοηθεῖται ὑπὸ ἀφεψήματος θερμοῦ τείου, ἐν ᾧ πρὶν ἀπεστίφθη ὁ ὀπὸς ἑνὸς λεμονίου.

*

Τὸ ἀνέκδοτον. Ὁ κύριος: — Μαρία, μοῦ ἔφερες δύω ὑποδήματα γιὰ τὸ ἴδιο πόδι! Τί διάβολο! Δὲν βλέπεις;

Ἡ ὑπηρέτρια, ἐξελθοῦσα καὶ πάλιν ἐπιστρέψασα — Μά, ἀφεντικό, εἶδα καλὰ καὶ τὸ ἄλλο τὸ ζευγάρι, καὶ εἶνε καὶ αὐτὸ ὅμοιο μὲ τοῦτο!

ΧΑΡ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἀπὸ τινος πολλαὶ κυρίαι ἤρξαντο καὶ παρ' ἡμῖν φιλολογοῦσαι. Ἡ Γαλλία κατέχει οὐχὶ ὀλίγους διασήμους συγγραφεῖς τοῦ ἑτέρου φύλου, νῦν τινὰς ὑπὸ διάφορα ψευδώνυμα, ἅτινα καὶ ἡμῖν εἶνε οἰκεῖα· τινῶν τούτων σημειοῦμεν ἐνταῦθα τὰ ἀληθῆ ὀνόματα. Wanda de Dunajow εἶνε τὸ ψευδώνυμον τῆς κυρίας Σισὲρ Μαζόχ. Camille Bias ἐπιλέγεται ἡ κ. Μαρτέν. Pierre Coeur, ἡ κ. Δὲ Βοαζέν. Camille Henri, ἡ κ. Δελλὰ Ρόκκα. Rènè de Camors, ἡ κ. Κλημεντία Ἄλτμερ. Olivier Lavoisy, ἡ κ. Ἰουλιέττα Φλερύ· Daniel Darc, ἡ κ. Ρενέ· Cyp, ἡ κ. δὲ Μαστέλ· Gennevraye, ἡ κ. Ζανδιὲ δὲ λὰ Μότ· Henry Greville, ἡ κ. Δουράν· Mary Summers, ἡ κ. δὲ Φουκώ.

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΩΡΑΝ ΤΟΥ ΔΕΙΠΝΟΥ

(Ἐκ τῶν τοῦ Eugène Chavette)

—

Ὁ κύριος Μακρυκώστας καὶ ἡ σύζυγός του δειπνοῦσιν ἀκριβῶς εἰς τὰς ἕξ. Ὁ σύζυγος, ἀπὸ πρωΐας ἀπουσιάζων, ἐπιστρέφει ἑπτὰ λεπτὰ βραδύτερον τοῦ συνήθους.

Ἡ κυρία (χωρὶς νὰ τῷ δώσῃ καιρὸν νὰ ὁμιλήσῃ). Ἔκρουσες τὴν θύραν, καὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο ὁ ἰατρός.

Ὁ κύριος (ἀνήσυχος). Ὁ ἰατρός; Ἠσθένησες λοιπόν;

Ἡ κυρία. Καὶ ἐπειδὴ εἶμαι ὑγιής, ὀφείλει ὁ στόμαχός μου νὰ ἀντέχῃ ὅσον σὺ θελεις; Ἔπειτα, δὲν εἶνε ἀσθένεια νὰ περιμένω μὲ ἀγωνίαν, σκεπτομένη μὴ σ' ἐπάτησε καμμία ἁμαξα εἰς τὸν δρόμον;

(Ὁ σύζυγος, προβλέπων καταιγίδα, σιωπᾷ).

Ἡ κυρία. Τοὐλάχιστον θ' ἀπαντήσῃς εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου;

Ὁ κύριος. Εἰς τί;

Ἡ κυρία. Σκοπεύεις νὰ ἔρχησαι εἰς τὸ ἑξῆς πάντοτε τοιαύτην ὥραν;

Ὁ κύριος (μειλιχίως). Ἀλλὰ τί πταίω, ἀγαπητή μου, ὁ πτωχός, ἀφοῦ μοὶ ἔτυχε μυστική τις ὑπόθεσις;

Ἡ κυρία. Καὶ ποῖος μοῦ ἐγγυᾶται, ὅτι μεθαύριον δὲν θ' ἀπουσιάσῃς διὰ μίαν ἑβδομάδα; Ἀρχίζει κανεὶς ἀπὸ ἑπτὰ λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ καταλήγει εἰς ἔτη.

Ὁ κύριος. Ἄ! αὐτὰ εἶνε ἀδύνατα.

Ἡ κυρία. Πῶς; ἀδύνατα!.. Σὺ ὁ ἴδιος δὲν μοὶ ἔλεγες χθὲς διὰ τὸν ναύαρχον Λαπερούζ, ὅστις ἔφυγε μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον καὶ ἐν τούτοις ἀκόμη λείπει;

Ὁ κύριος. Ἀλλ' αὐτὸ τώρα συνέβη πρὸ ἐννενήκοντα χρόνων.

Ἡ κυρία. Τόσον τὸ χειρότερον.

Ὁ κύριος. Καὶ ἔπειτα, ἐπνίγη, ὡς σοὶ εἶπον, εἰς ναυάγιον.

Ἡ κυρία. Τί σ' ἐμποδίζει νὰ μοὶ λέγῃς ὅτι ἐπνίγη εἰς ναυάγιον, ἀφοῦ δὲν εἶνε ἐδῶ κανεὶς ὅστις νὰ σὲ διαψεύσῃ. — Ἄ! πολὺ ἀπατᾶσαι ἂν νομίζῃς, ὅτι δύνασαι νὰ μὲ ἀφήσῃς καὶ νὰ γράψῃς τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἐμβῆκες εἰς ἀερόστατον τὸ ὁποῖον ἐξηφανίσθη. Αὐτὰ εἰς ἐμὲ δὲν περνοῦν. Παρακαλῶ νὰ λείψουν εἰς τὸ μέλλον παρόμοια ἄτοπα.

Ὁ κύριος. Ἀλλὰ ποῦ ἔγκειται τὸ ἄτοπον;

Ἡ κυρία. Ὁ κύριος προσποιεῖται ὅτι ἔρχεται πλήρης μυστηρίου... Τὸν ἐρωτᾷς καὶ σοὶ ἀπαντᾷ ὅτι πρόκειται περὶ μυστικῆς ὑποθέσεως... Ὦ! δὲν εἶμαι περίεργος νὰ μάθω τὸ περίφημον μυστικόν σου, διότι... ὑπάρχουσι μερικὰ πράγματα τὰ ὁποῖα κάλλιον ν' ἀγνοῇ τις.

Ὁ κύριος, Ἄ, ὄχι! ὄχι! μὴ φοβεῖσαι. Σε βεβαιῶ ὅτι εἰργαζόμην χάριν ἄλλου.

Ἡ κυρία. Καλὸν καὶ τοῦτο, νὰ μὴ δύνασαι νὰ ὁμολογήσῃς τοιαύτην ὑπόθεσιν.

Ἡ κύριος. Σοὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι δὲν δύναμαι, διότι μοὶ τὸ ἐπέβαλε.

Ἡ κυρία. Βέβαια, λαμπρὰ αἰτιολογία!

Ὁ κύριος (ἐκτὸς ἑαυτοῦ). Ἄ! θὰ μὲ κάμῃς νὰ παραφρονήσω.

Ἡ κυρία. Μεῖνε ἥσυχος, δὲν εἶνε φόβος.

Ὁ κύριος. Ἐπὶ τέλους, ἄκουσον, διὰ νὰ ἡσυχάσῃς.

Ἡ κυρία. Ὄχι, ὄχι, περιττὸν εἶνε.

Ὁ κύριος. Λοιπὸν δὲν θέλεις;

Ἡ κυρία. Τίς ἡ ἀνάγκη; Θὰ εὕρῃς κανὲν ἀπὸ τὰ συνήθη ψεύδη σου.

Ὁ κύριος. Θὰ τὸ ἴδωμεν· ἀλλὰ θὰ μὲ ἀκούσῃς λοιπόν;

Ἡ κυρία. Ἄς εἶνε· λέγε τὸν μῦθον σου.

Ὁ κύριος (ἄρχεται ἡ ἐξομολόγησις). Ἤμην...

Ἡ κυρία (διακόπτουσα). Νὰ γνωρίζῃς ὅμως, ὅτι δὲν θὰ πιστεύσω οὔτε λέξιν.

Ὁ κύριος. Τότε, σιωπῶ.

Ἡ κυρία. Τὸ ἐπερίμενα, νὰ φθάσῃς εἰς τὸ χεῖλος καὶ ἔπειτα νὰ σιωπήσῃς, μὴ εὑρίσκων καμμίαν πρόφασιν. Ἄ! γνωρίζω ὅλα τὰ ἐλαττώματά σου.

Ὁ κύριος. Ἀλλὰ εἰς τὴν πίστιν μου!!

Ἡ κυρία. Βέβαια· ὁρκίζεσαι, διὰ νὰ λάβῃς καιρὸν νὰ ἐφεύρῃς τὸ ψεῦδός σου.

Ὁ κύριος (ἔξω φρενῶν). Διάβολε! θ' ἀφάσῃς νὰ ὁμιλήσω;

Ἡ κυρία. Ὦ! λέγε, λέγε, ἡ παπεινή σου δούλη σὲ ἀκούει.

Ὁ κύριος. Ἤμην λοιπὸν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ πόδι, χάριν ἑνὸς φίλου μου, ὅστις ἐχρεωκόπησε χθὲς, διὰ νὰ τὸν σώσω, δίδων τὴν ἐγγύησίν μου.

Ἡ κυρία. Καὶ ἔπειτα;

Ὁ κύριος. Αὐτὸ μόνον.

Ἡ κυρία (στενοχωρουσα). Ἄ! Τὸ καλὸν εἶνε ὅτι ἐξησφάλισα τὸν ἄρτον μας δι' ἕνα μῆνα, διότι ἐπλήρωσα χθὲς τὸν ἀρτοπώλην. Αὔριον θὰ μάθω τὸν Τάκη μας νὰ κοιμᾶται κατὰ γῆς, διότι ἐκεῖ θὰ καταντήσῃ, ἀφοῦ ὁ πατέρας του θυσιάζει τὴν περιουσίαν του διὰ τὸν τυχόντα ἀγύρτην.

Ὁ κύριος. Ἀγύρτην! Πῶς τὸν ὀνομάζεις οὕτω χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζῃς!

Ἡ κυρία (μετὰ περιφρονήσεως). Εἶνε χωρὶς ἄλλο ἐκεῖνη ἡ ἀράχνη, ἐκεῖνος ὁ μωρὸς ὁ Ξανθάκης.

Ὁ κύριος. Διπλῆ πλάνη! Πρῶτον, δὲν εἶνε ὁ Ξανθάκης... καὶ δεύτερον, ὁ Ξανθάκης πᾶν ἄλλο εἶνε ἢ μωρός. Εἶνε μοναδικὸς μυθογράφος.... ἄλλος Αἴσωπος.

Ἡ κυρία (παρωργισμένη). Ὅσον σκέπτομαι ὅτι εἶχε τὴν ἀναίδειαν νὰ μοῦ ἀφιερώσῃ μίαν ἀπὸ ταῖς μουντζούραις του!... «Ἀφιερῶ, κυρία, εἰς ὑμᾶς τὸν καρπὸν τοῦτον τῆς μούσης μου...» Μὰ καὶ τί μοῦσα!

(Ἀπαγγέλλουσα μετ' εἰρωνείας:)

Μὲ τὴν κόρη ἑνὸς γέρου
Ἐτρελλάθη ἕνας ἐλέφας.
Τὴν ἐζήτησε γυναῖκα,
Μὰ ὁ πατέρας της τοῦ λέγει:

Τιμὴ βέβαια μοῦ κάμνεις
Καὶ τιμὴ πολὺ μεγάλη.
Ἀλλὰ σκέπτομαι ὁ κόσμος
Τί γι' αὐτὸ θὲ νὰ μοῦ ψάλῃ.

Ἐπιμύθιον

Κάθε μέρ' ἀνοησίαις κάμνομε τόσαις καὶ τόσαις
Καὶ γιατί; γιὰ ἕνα φόβο: «Τί θὰ 'ποῦν ἡ κακαῖς [γλώσσαις!!!»

Αἴ! τί μωρία! Δύναται ποτὲ μία κόρη νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον ἐλέφαντα;

Ὁ κύριος. Ἐγώ, γυναῖκά μου, ἀφ' ὅτου ἀνεκαλύφθη τὸ τηλέφωνον καὶ τὸ φωνογράφον, τίποτε πλέον δὲν θεωρῶ ἀκατόρθωτον.

Ἡ κυρία (μανιώδης). Καὶ λοιπὸν δι' αὐτὸν τὸν ἄθλιον κατέστρεψες τὴν οἰκογένειάν σου... Ὦ! μόλις τὸν εἶδον κατὰ πρῶτον εἰς τὴν οἰκίαν μας μὲ τὰ χονδρά του ὑποδήματα, ἀμέσως τὸ προέβλεψα. Καὶ τώρα κρατεῖ εἰς χεῖρας του ὁλόκληρον τὴν τύχην μας, ἀφοῦ ἔδωκες δι' αὐτὸν ἐγγύησιν.

Ὁ κύριος (ὁμοίως). Σοὶ λέγω λοιπὸν ὅτι δὲν εἶνε αὐτός.

Ἡ κυρία. Ἀλλὰ τότε θὰ εἶνε κανεὶς ἄλλος κακοήθης, τοῦ ὁποίου δὲν τολμᾷς νὰ μοὶ εἴπῃς τὸ ὄνομα.

Ὁ κύριος. Μὴ εἶσαι ἄδικος. Ἂν τὸν μάθῃς θὰ λυπηθῇς.

Ἡ κυρία. Βέβαια, διότι θὰ ἦνε κανεὶς ἄθλιος, κανεὶς κλέπτης...

Ὁ κύριος (γαλήνιος). Εἶνε ὁ ἀδελφός σου, ὅστις ἔπαιζε πολὺ ἀσυνέτως εἰς τὸ χρηματιστήριον.

Ἡ κυρία (μετανοοῦσα). Ὦ, σύζυγέ μου, συγγνώμην.

(Οἱ δύο σύζυγοι περιπτύσσονται ἀλλήλους).

Ὁ κύριος. Καὶ τώρα, ἀφοῦ ἐπανεύρομεν τὴν εἰρήνην, δειπνοῦμεν.

Ἡ κυρία. Ἀκόμη.

Ὁ κύριος. Διατί ἀκόμη;

Ἡ κυρία. Ἔχω στείλει τὴν ὑπηρέτριαν ἔξω, καὶ δι' αὐτὸ, τὸ φαγητὸν ἤργησε καὶ θὰ ἦνε ἕτοιμον εἰς τὰς ἑπτά.

Ὁ κύριος. Εἰς τὰς ἑπτά!... Καὶ μὲ ἐπέπληττες δι' ὀλίγων λεπτῶν ἀπουσίαν;

Ἡ κυρία. Τὸ ἔκαμα, ἀγάπη μου, διὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα χωρὶς νὰ στενοχωρῆσαι ἐκ τῆς ἀργοπορίας τοῦ φαγητοῦ.

(Ἐκ τῶν «Δραματίων τῆς Ἀρετῆς»)

Δύο χωρικοὶ εἰσέρχονται ἐν τινι ξενοδοχείῳ τῆς πόλεως ὅπως γευματίσωσι· μετὰ τὸ γεῦμα, τοῖς φέρει ὁ ὑπηρέτης δύο ὀδοντογλυφίδας, ὧν τὴν μίαν λαβὼν ὁ εἷς τῶν χωρικῶν ἐντὸς τοῦ πινακίου του διὰ τοῦ περονίου, προσπαθεῖ νὰ τὴν κόψῃ μὲ τὴν μάχαιραν. Ὁ ἕτερος, εὐφυέστερος τοῦ πρώτου, ἀφοῦ ἐξήτησε διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς παρακαθημένους, στρέφει πρὸς τὸν σύντροφόν του καὶ τῷ λέγει θριαμβευτικῶς:

— Ἄμ δὲν τὸ τρῶνε αὐτὸ· τὸ γλύφουν

ΤΟ ΥΠΟΓΕΙΟΝ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

(Διήγημα Αἰγυπτιακὸν)

—

Ἐτπέραν τινὰ παλαιᾶς ἐποχῆς, χιλιετηρίδας ἔτι πρὶν ἡ ἐλαία τῆς Παλλάδος ἀναφυῇ ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἡ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου Νίτωκρις, ἔδιδεν εἰς τὰ ἀνάκτορά της μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον, ἐπὶ τῇ δωδεκάτῃ ἐπετείῳ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεώς της.

Οὐδέποτε ἴσως ἐπὶ γῆς ὑπῆρξε γυνὴ παραδοξοτέρα ταύτης· πάντοτε σκεπτικὴ, πάντοτε μονήρης καὶ ἀποφεύγουσα τὰς τέρψεις, μόνην ἀσχολίαν εἶχε, κατὰ τὰ ἔτη τῆς βασιλείας της, τὸ νὰ ἐργάζηται πρὸς ρύθμισιν τῶν πραγμάτων τοῦ κράτους αὐτῆς ἢ νὰ μεταβαίνῃ ἐν Γιζὲχ, καὶ, διὰ τῶν ἰδίων της ὀμμάτων, ἐπιτηρῇ τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς τρίτης πυραμίδος, ἡ ὁποία ἠγείρετο ἐκεῖ κατὰ προσταγὴν αὐτῆς. Καίτοι ὁ τρόπος της οὗτος δὲν ἦτο ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς δόξας τῶν Αἰγυπτίων, περιφρονούντων τὰς τέρψεις τοῦ βίου, ὃν θεωροῦσιν ὡς τὴν προπαρασκευαστικὴν ὁδὸν τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, τοῦ θανάτου, ἦτο ὅμως ὅλως ἀσυμβίβαστος πρὸς δροσερὰν καὶ περικαλλῆ βασίλισσαν, ξανθὴν καὶ κυανόφθαλμον, ὁποία ἦτο ἡ Νίτωκρις.

Διὰ τοῦτο δὲ, καὶ διότι διὰ τῆς συνετῆς αὐτῆς διοικήσεως ἐπανέφερεν ἡ Νίτωκρις τὴν τάξιν καὶ γαλήνην εἰς τὴν ταραγμένην, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, χώραν τοῦ Νείλου, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ ἀποδίδοντες εἰς τοὺς Φαραὼ αὐτῶν θείας τιμὰς, ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς τὴν προσωποποίησιν τῆς Ἴσιδος. Κατὰ τὴν ἐπέτειον λοιπὸν ταύτην τῆς ἀνάσσης, ἀσυνήθης κίνησις ἐπεκράτει ἀπὸ πρωΐας ἐν Μέμφιδι· διὰ μέσου τῶν κατ' ἀποστάσεις ἐγειρομένων παμμεγέθων συκομωρεῶν, τῶν ἀκακιῶν καὶ τῶν ὑψικόμων φοινίκων, τῶν ἐδῶ κατὰ συμπλέγματα καὶ ἐκεῖ μονήρων ἀνυψουμένων, ἔβλεπέ τις τοὺς σκυθρωποὺς αἰγυπτίους μὲ τοὺς λινοὺς των κροσσωτοὺς χιτῶνας, φαιδροτέρους τοῦ συνήθους, ὁδεύοντας πρὸς τὸν γιγαντιαῖον καὶ πολύστυλον ναὸν τοῦ Ὀσίριδος, πρὸ τοῦ ὁποίου ὑψοῦντο δύο τεραστίου ὕψους καὶ κατάστικτοι ἐξ ἱερογλυφικῶν σημάτων κίονες· πληθὺς γαλῶν, βοῶν καὶ ἄλλων ἱερῶν ζώων περιεφέροντο πανταχόθεν, παρὰ δὲ τὴν ἀκτὴν δροσεραὶ κόραι τοῦ Νείλου, μὲ στάμνους ἐπὶ κεφαλῆς, ἔβαινον βήματι ταχεῖ ἵνα, ἀποθέσασαι εἰς τὴν οἰκίαν τὸ φορτίον, ἀναμιχθῶσι καὶ αὗται εἰς τὴν τελετήν. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ συμπόσιον.

Τὴν ἑσπέραν λοιπὸν ἐκείνην, ἡ Νίτωκρις παρέθετεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν μεγαλοπρεπὲς συμπόσιον.

Ἡ στοὰ τῆς ὑποδοχῆς, ἧς τὰ λευκὰ περίστυλα ἦσαν πλήρη ποικιλοχρόων ἱερογλυφικῶν, ἦτο λαμπρὰ ὑπὸ τὸ ἄπλετον φῶς τῶν ἐκ πολυχρύσου παπύρου λυχνιῶν, τῶν ἐπὶ τῶν τοίχων ἀνηρτημένων· ὁ μεταξὺ δὲ περιστύλων καὶ τοίχου χῶρος ἐπληροῦτο ἐκλεκτῶν φυτῶν καὶ δένδρων, ροδοδαφνῶν, ροιῶν καὶ φοινίκων, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐκάθητο ὁμιλος κιθαιρῳδῶν, ἀνακρούων μονότονον καὶ σοβαρὸν ᾆσμα.

Οἱ κεκλημένοι ἤρχισαν νὰ προτέρχωνται, καὶ πρῶτος προτῆλθεν ὁ Ὀθόης, ἀπόγονος τοῦ ὁμωνύμου Φαραὼ τῆς πασούσης δυναστείας τῆς Ἐλεφαντίνης, φέρων χρυσοῦφῆ χιτῶνα καὶ κροσσωτὴν ζώνην περὶ τὴν ὀσφὺν, ἀφ' ἧς ἐκρέματο βραχὺ καὶ κυρτὸν ξίφος· τοῦτον διεδέχθη ὁ Χίβ, φέρων πλατὺν βοστρυχώδη κόμην δεικνουσαν μέχρι τῶν ὤμων καὶ πρόσθετον γενειάδα, στενὴν καὶ μέχρις ὀσφύος φθάνουσαν· εἶτα ὁ Πίφης καὶ ἄλλοι διάφοροι αἰγύπτιοι, φέροντες θυσσανωτοὺς χιτῶνας καὶ ἔχοντες τὰς κεφαλὰς οἱ μὲν κεκαρμένας ὡς ὰ καὶ ἄλλοι κεκοσμημένας διὰ περιθέτου κόμης.

Ἡ Νίτωκρις, λαμπρὰ καὶ ἀκτινοβόλος, ἐκάθητο ἐν μέσῳ αὐτῶν, φέρουσα τὴν βασιλικὴν διάχρυσον πορφύραν της καὶ διάδημα ἐπὶ τῆς ξανθῆς αὐτῆς κόμης, οὗ τὸ ἔμπροσθεν μέρος παρίστα χρυσοῦν ὄφιν· ὅτε πάντες οἱ κεκλημένοι συνήχθησαν, ἡ βασίλισσα, ἐγερθεῖσα, τοῖς ἔνευσε ν' ἀκολουθήσωσιν αὐτὴν, καὶ τοὺς ὡδήγει ἐφ' ἱκανὴν ὥρας διὰ μέσου διαδρόμων ἑλικοειδῶν καὶ κυκλοτερῶν καὶ μακρῶν κλιμάκων, ἀφοῦ δὲ κατῆλθε πληθὺν βαθμίδων, ἔφθασεν ἐντὸς στενοῦ καὶ ἀμυδρῶς ὑπὸ λυχνίας φωτιζομένου θαλαμίσκου· κύψασα χαμαὶ, ἤνοιξε

καταπακτὴν ὑπάρχουσαν ἐπὶ τοῦ δαπέδου, καὶ εὐθὺς οἱ κεκλημένοι τῆς Νιτώκριος ἐξεπλάγησαν ἐκ τῆς λαμπροτάτης αἴγλης, ἣν εἶδον ἐκπεμπομένην ἀπὸ τῆς ἀνοιχθείσης ὀπῆς· ἡ αἴγλη αὕτη προήρχετο ἀπὸ λαμπροῦ ἑστιατορίου, κειμένου κάτωθεν, καὶ εἰς ὃ ἦγε φορητὴ κλίμαξ, ἧς τὸ ἄνω ἄκρον ἦτο ἐξηρτημένον ἀπὸ τῆς ὀπῆς.

Οἱ αἰγύπτιοι, μολονότι τοῖς ἔνευσεν ἡ βασίλισσα, ἵσταντο ἀκίνητοι καὶ διστάζοντες νὰ καταβῶσι διὰ τῆς κλίμακος.

— Ἀπορεῖτε, βεβαίως, εἶπεν ἡ Νίτωκρις, διότι σᾶς ὁδηγῶ ἐδῶ· ἐπιθυμῶ νὰ διασκεδάζωμεν τοῦ λοιποῦ καλῶς καὶ ἐξέλεξα αὐτὸν τὸν θάλαμον διὰ νὰ συμποσιάζωμεν ἀνέτως καὶ ἀνενόχλητοι.

Κατῆλθε τὴν κλίμακα, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ τὴν ἠκολούθησαν ἄνευ δισταγμοῦ ἤδη.

Ὁ θάλαμος τοῦ ἑστιατορίου ἦτο λαμπρῶς καὶ πολυτελέστατα κεκοσμημένος, ἀλλὰ τόσον ἦτο μικρὸς ὥστε ἐφαίνετο κατασκευασθεὶς διὰ μόνην τὴν Νίτωκριν καὶ τοὺς ἑπτὰ αὐτῆς δαιτυμόνας. Τὴν κορυφὴν ὑπεβάσταζον τέσσαρες στρογγύλοι κίονες, κατάστικτοι ἐκ πολυχρόων ἱερογλυφικῶν, ὧν ἕκαστος ἔφερε γεγλυμμένας ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀνὰ τρεῖς δασυμάλλους καὶ ἀγρίας μορφὰς Τυφώνων. Οἱ τέσσαρες τοῖχοι, ἐφ' ὧν οὐδεμία θύρα ἢ ἄλλο τι ἄνοιγμα ὑπῆρχε καὶ οὓς οὐδὲν ἄλλο ἐδάσυνεν εἰμὴ αἱ κατὰ σειρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀνηρτημέναι χρυσαῖ καὶ ἐν σχήματι κροκοδείλων ἢ ἄλλων ζώων λυχνίαι, ἦσαν πλήρεις συμβολικῶν παραστάσεων, ὡς ἐπίσης ἡ ὀροφὴ καὶ τὸ δάπεδον. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ θαλάμου ἦτο παρατεθειμένη τράπεζα πλουσιωτάτη, φέρουσα ἐν ἀφθονίᾳ παντοῖα ἐδέσματα καὶ πληθὺν φιαλῶν οἴνου πλὴν ὅμως τούτων, ὁ θάλαμος ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν κενός, μὴ περιέχων οὐδένα δοῦλον ἢ ἄλλο τι πρόσωπον, πλὴν τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν συνδαιτυμόνων, ὅπερ δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων εἰκόνες αἱ παριστῶσαι σκορπίους, οὐρὰς κροκοδείλων καὶ ἄλλας ἀπαισίους παραστάσεις ἐπλήρωσαν τοὺς παρακαθημένους κενῆς καὶ ἀορίστου ἀμηχανίας.

Τὸ γεῦμα ὑπῆρξε σκυθρωπόν, μολονότι ὁ οἶνος ἐκενοῦτο ἐν ἀφθονίᾳ. Πάντες οἱ συμπόται προσέβλεπον ἀλλήλους δι' ὕφους ἀνησύχου, ὡσεὶ ἀποροῦντες διατί μετ' αὐτῶν δὲν προσεκλήθησαν καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς Μέμφιδος καὶ λοιποὶ μεγιστᾶνες· ἐπὶ τέλους ὅμως, ὁ οἶνος ἐνήργησε καὶ ἡ ἐν τῷ θαλάμῳ σιγὴ διεκόπη ὑπὸ γέλωτος ξηροῦ καὶ βραχνῶν συνδιαλέξεων, ἐν ᾧ αἱ χεῖρες κατέπεσαν ἀδρανεῖς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαβον ἀπλανὲς ὕφος.

Μόνη ἡ Νίτωκρις δὲν ἔπιεν οἶνον, διότι αἱ ἱεραὶ βίβλοι ἀπηγόρευον τὴν χρῆσιν αὐτοῦ εἰς τοὺς βασιλεῖς. Δὲν ἔμεινεν ὅμως καὶ αὐτὴ ἐπὶ πολὺ ἄφωνος ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς εὐθυμίας, διότι μετ' ὀλίγον κατέβη τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς ἕδρας ὅπως ὁμιλήσῃ, εὐθὺς δὲ πάντες οἱ περὶ αὐτὴν ἐσιώπησαν.

— Ἡ Αἴγυπτος ὅλη, εἶπε, μὲ ἀποκαλεῖ ὡραῖον ἄνθος καὶ θαυμάζει διότι περιφρονῶ τὰς τέρψεις. Ἀλλ' αἱ πρόσκαιροι ἡδοναὶ τοῦ βίου τούτου οὐδὲν ἀξίζουσι διὰ τὸν ἀληθῆ Αἰγύπτιον.

— Ἡ βασίλισσα ἡμῶν, ἀνεφώνησεν ὁ Ὀθόης, εἶνε ὁ μέγιστος τῶν Φαραὼ οὓς εἶδε ποτε ἡ χώρα τοῦ Νείλου.

Πάντες οἱ παρακαθήμενοι ἐπευφήμησαν.

— Σήμερον, ἐξηκολούθησεν ἡ Νίκτωρις, οὐδὲν πλέον ἔχω νὰ κάμω ἐν τῇ Αἰγύπτῳ· ὅτε πρὸ δώδεκα ἐτῶν παρέλαβον τὴν ἀρχήν, εὗρον τὴν χώραν κατασπαρασσομένην ὑπὸ τῆς διχονοίας· ἐπανέφερον αὐτὴν εἰς τὴν προτέραν τάξιν καὶ γαλήνην καὶ ἔπειτα ἐν τῇ τρίτῃ πυραμίδι κατεσκεύασα τὴν αἰωνίαν μου κατοικίαν, ἐξ ἧς ὡς μόριον τῆς αἰωνίου δυνάμεως θὰ μετάσχω μετὰ τοῦ Ὀσίριδος τῆς διοικήσεως τῆς πλάσεως. Καὶ τώρα, ἓν ἔτι μοὶ ὑπολείπεται.

— Νὰ λάβῃ ἡ βασίλισσα ὡς σύζυγον, διέκοψεν ὁ οἰνοβαρὴς Ὀθόης, ἕνα τῶν ἀπογόνων τῆς ἐκπτώτου ἀντιπάλου δυναστείας, τῆς Ἐλεφαντίνης, ἵνα οὕτω ἀποσβεσθῶσι διὰ παντὸς αἱ διχόνοιαι ἐν Αἰγύπτῳ.

— Ὄχι, ὑπέλαβεν ἡ Νίτωκρις· ἡ ἀντίπαλος ἐκείνη μερὶς ἐφόνευσε πρὸ δώδεκα ἐτῶν τὸν Φαραὼ Μενθεσούφην μετὰ ἑνὸς ἔτους βασιλείαν· Ὁ Φαραὼ ἐκεῖνος ἦτο ὁ ἀδελφός μου καὶ μοὶ ὑπολείπεται ἤδη νὰ ἐκδικηθῶ τὸ χυθὲν αὐτοῦ αἷμα.

Οἱ μέχρι τοῦδε ἀπλανεῖς ἐκ τοῦ οἴνου ὀφθαλμοὶ τῶν συμποτῶν ἀπήστραψαν αἰφνης ἀγρίως καὶ αἱ σκυθρωπαὶ των μορφαὶ κατέστησαν ὠχραὶ ὡς τῶν νεκρῶν. Τώρα τὸ πρῶτον παρετήρουν ὅτι πάντες οἱ περιστοιχοῦντες ἤδη τὴν Νίκτωριν ἦταν ἀκριβῶς οἱ πρὸ δωδεκαετίας δολοφονήσαντες τὸν Μενθεσούφην.

Νεκρικὴ σιγὴ ἐβασίλευσεν ἐν τῷ θαλάμῳ ἐπί τινας στιγμάς, καθ' ἃς οἱ ἀδυσώπητοι καὶ ἀπαστράπτοντες ὀφθαλμοὶ τῆς Νιτώκριος ἐπέχεον φρικτὸν ῥῖγος ἐπὶ τῶν παρακαθημένων, ἐν ᾧ ἡ ἄφθονος λάμψις τῶν λυχνιῶν ἐπέτεινεν ἔτι μᾶλλον τὸ σκυθρωπὸν καὶ ἀπαίσιον τῆς ἐν τῷ θαλάμῳ εἰκόνος.

— Πρόσεξον, εἶπεν ἐπὶ τέλους ἀγρίως ὁ Χ[illegible], μὴ λάβῃς καὶ σὺ τὴν αὐτὴν τύχην ἣν καὶ ὁ ἀδελφός σου. Καὶ ἀνέσπασεν ἐγχειρίδιον τὸ ὁποῖον ἔφερε διὰ λωρίου δεδεμένον περὶ τὸν μηρόν του.

Τοῦτον δὲ ἐμιμήθησαν καὶ οἱ λοιποί, οἵτινες ἀνασπάσαντες τὰ ἐγχειρίδια καὶ τὰ ξίφη των ἀνέτρεψαν τὴν τράπεζαν ἵνα ὁρμήσωσι πρὸς τὴν ἄνασσαν.

— Δὲν εἶνε πλέον καιρός! ἀνέκραξε θριαμβευτικῶς ἡ Νίτωκρις. Καὶ ταυτοχρόνως σύρασα σχοινίον συμπαρέσυρε μετ' αὐτοῦ τὸ ἄνω μέρος ἑνὸς τῶν κιόνων, ἐκ δὲ τῆς ἀνοιχθείσης μεγάλης ὀπῆς εἰσώρμησεν ἐν τῷ μικρῷ θαλάμῳ ἄφθονον ῥεῦμα ὕδατος. Οἱ φονεῖς τοῦ Μενθεσούφη ὥρμησαν πρὸς τὴν κλίμακα· ἀλλ' ἡ κλίμαξ ἔλειπεν ἀπὸ τῆς θέσεώς της καὶ ἡ καταπακτὴ εἶχε κλεισθῇ, ἐπὶ δὲ τῆς ὀροφῆς οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπον ἤδη ἢ τὰς ἀπαισίας παραστάσεις σκορπίων καὶ νυκτοκοράκων. Ὀξεῖαι ἐρυγαὶ ἐκκωφαίνουσαι τὰ ὦτα, λυγμοὶ καὶ ἀραὶ ἅτινα ὑποβάλλει ἡ ἐσχάτη ἀπελπισία, ἀνεμίχθησαν μετὰ τοῦ κρότου τοῦ ἀπὸ τῆς κορυφῆς εἰσρέοντος ἐν τῷ θαλάμῳ χειμάρρου· ὅλος ὅμως οὗτος ὁ ἀπαίσιος ὀρυμαγδὸς ἀπεπνίγετο ἐντὸς τῶν ἓξ τοίχων τοῦ θαλάμου. Μετά τινα ὥραν πᾶσα βοὴ ἐξέλιπεν ἐν τῷ ὑπογείῳ ἐκείνῳ θαλάμῳ καὶ τὴν προτέραν θύελλαν διεδέχθη ἐκεῖ βαθεῖα σιγή.

Τὴν ἐπαύριον ἡ Μέμφις ὁλόκληρος ἦτο ἀνάστατος ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐξαφανίσεως τῆς Νιτώκριος, ἥτις πανταχοῦ ματαίως ἀνεζητεῖτο. Ἐὰν ὅμως οἱ αὐλικοὶ ἐγνώριζον τὴν ἐν τοῖς ἀνακτόροις κρυφίαν δίοδον τὴν ἄγουσαν εἰς τὸ ὑπόγειον ἑστιατόριον καὶ μεταβαίνοντες ἐκεῖ ἤνοιγον τὴν καταπακτήν, θὰ εὕρισκον αὐτὸ πεπληρωμένον ὕδατος μέχρις ὀροφῆς καὶ πλέοντα ἐντὸς τοῦ ὕδατος, τὸ σῶμα τῆς Νιτώκριος καὶ τὰ τῶν λοιπῶν συμποσιαστῶν.

Κ. Ι. ΠΡΑΣΣΑΣ

ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΙ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΟΣ

Ἔκτασις καὶ πληθυσμὸς αὐτῶν.—Τὰ εἰσοδήματα καὶ αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις των. — Ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ βιομηχανία των.

Τίς ὁ σκοπὸς τῆς παρούσης μελέτης

Λίαν ἐπαγωγὸς τυγχάνει ἡ μελέτη τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν μεγάλων μοναρχιῶν τῆς ἀρχαιότητος, αἵτινες πρῶται ἀνέκυψαν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν θεοκρατικῶν καὶ πατριαρχικῶν πολιτευμάτων, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ὁποίων εἶχε διανύσει τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν της ἡ ἀνθρωπότης. Αἱ ἀρχαῖαι Μοναρχίαι ἦσαν τὰ πρῶτα σπουδαῖα πολιτικὰ κατασκευάσματα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν μελέτη, πρωτίστως μᾶς βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ μορφώσωμεν εὐκρινῆ ἰδέαν περὶ τῆς προόδου, ἣν ἔκτοτε ἐποιήσατο ἡ ἀνθρωπότης ὑπὸ ἔποψιν πολιτικήν. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τοῦ θετικοῦ τούτου σκοποῦ, ἡ τοιαύτη μελέτη, καθ' ἑαυτὴν λαμβανομένη, τοσοῦτον τυγχάνει γοητευτικὴ καὶ περίεργος, ὡς εἰσάγουσα ἡμᾶς εἰς τὰ μυστήρια τὰ κεκρυμμένα ὑπὸ τὰ σκότη τῶν μεμακρυσμένων ἐκείνων αἰώνων, καὶ ὡς ἐπιτρέπουσα ἵνα ἀκεραίαν ἀναπαραστήσωμεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φαντασίᾳ τὴν εἰκόνα τοῦ κόσμου ἐκείνου τοῦ νεκροῦ, ὥστε, ἀξίζει τὸν κόπον νὰ καταγίνῃ τις εἰς αὐτήν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐνόμισα, ὅτι δὲν θὰ ἦτο περιττὸν νὰ ῥίψω ἐπὶ τοῦ χάρτου τινὰ ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς μελέτης μου σχετικῶς πρὸς τὰ Κράτη τοῦ παναρχαίου κόσμου.

Πασίγνωστον τυγχάνει, ὅτι τέσσαρες ἦταν αἱ μεγάλαι μοναρχίαι — ἢ καθὼς λέγομεν σήμερον, αἱ μ ε γ ά λ α ι δ υ ν ά μ ε ι ς — τῆς ἀρχαιότητος, αἱ συνυπάρξασαι καὶ συμβιώσασαι ἐπὶ αἰῶνας μακρούς, μέχρις ὅτου ὁ μέγας Κῦρος, περὶ τὰ μέσα τοῦ ἕκτου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ, τὰς συνεχώνευσεν εἰς τὸ μέγα Περσικὸν Κράτος, ὅπερ διήρκεσε 227 ἔτη καὶ κατελύθη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Αἱ τέσσαρες αὗται μοναρχίαι ἦσαν, ἡ Ἀσσυριακή, ἡ Αἰγυπτιακή, ἡ Μηδικὴ καὶ ἡ Λυδική. Περὶ ἑκάστης αὐτῶν θέλω ποιήσει λόγον χωριστά, ἀρχίζων ἐκ τῆς τελευταίας.

Α'. Ἡ Λυδία

Ἡ πλησιεστέρα καὶ μᾶλλον συγγενὴς τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ μοναρχία τῆς ἀρχαιότητος ἦτο ἡ Λυδική. Ὁλόκληρος ἡ πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἅλυος χώρα κατῳκήθη ἔκπαλαι ὑπὸ φυλῶν ἐχουσῶν τὴν αὐτὴν ἐθνολογικὴν καταγωγὴν μὲ τοὺς Ἕλληνας, καὶ ὁμιλουσῶν διαλέκτους σχηματισθείσας ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχικῆς ῥίζης ἐξ ἧς ἐμορφώθη καὶ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Καὶ ἡ θρησκεία των καὶ τὰ ἤθη των καὶ ὁ τρόπος τοῦ πολεμεῖν, ὡμοίαζον πολὺ πρὸς τὰ πανάρχαια ἑλληνικά.

Ἡ Λυδικὴ Μοναρχία, μετὰ τὸν τρωϊκὸν πόλεμον κυρίως ἤρξατο ἐνισχυομένη. Ἔκτοτε συνεχώνευσε βαθμηδὸν πάντας τοὺς μικροὺς λαοὺς καὶ τὰ πολυώνυμα μικροσκοπικὰ βασίλεια, ἅτινα ἔκειντο μεταξὺ τοῦ Ἅλυος, τῶν Κιλικείων Πυλῶν, καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους· ἐν τέλει δέ, ὑπέταξε καὶ αὐτὰς τὰς ἐν τῇ παραλίᾳ ἑλληνικὰς πόλεις, αἵτινες, ἐν τούτοις, κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εὑρίσκοντο εἰς μεγάλην ἀκμὴν καὶ δύναμιν. Κλίνω νὰ πιστεύσω, ὅτι εἰς τὴν τηλικαύτην ἐνίσχυσιν τῆ Λυδικῆς Μοναρχίας πρωτίστως συνετέλεσαν οἱ Ἕλληνες τῆς ἐνταῦθα Ἑλλάδος, ἐπιχειρήσαντες τὴν ἄσκοπον ἐκείνην καὶ καταστρεπτικὴν τρωϊκὴν ἐκστρατείαν, ὅπως καταλύσωσι τὴν Μοναρχίαν τοῦ Πριάμου, ἥτις ἕως τότε εἶχε τὰ πρωτεῖα καὶ ἀπετέλει τὸ κέντρον τῆς συγχωνεύσεως ὅλων τῶν πέριξ μικρολαῶν. Εἶνε φυσικόν, ὅτι ἡ Λυδία, ἀπαλλαγεῖσα ἀνελπίστως ἀντιζήλου τόσον ἰσχυροῦ, ἐπροώδευσε γιγαντιαίοις βήμασι, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως τοῦ λοιποῦ κατέκτησεν ὅλα τὰ κρατίδια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

⁂

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς αὐτῆς, ἡ Μοναρχία τῶν Λυδῶν εἶχεν ἔκτασιν 350,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, δηλαδὴ ἦτο κατά τι εὐρυχωροτέρα τοῦ σημερινοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, οὗ ἡ ἔκτασις εἶνε 315,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων. Ὅλαι αἱ χῶραι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, αἱ κείμεναι πρὸς δυσμὰς τῆς γραμμῆς τῆς ἀναχωρούσης ἐκ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου καὶ ληγούσης εἰς τὴν Σινώπην, ἀνῆκον εἰς τὴν Λυδίαν. Καὶ εἶνε γνωστόν, ὅτι αἱ γαῖαι αὗται εἰσὶν αἱ γονιμώταται καὶ πλουσιώταται πάσης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς αὐτῶν μόλις ἀνέρχεται εἰς 5,000,000 κατοίκων. Πᾶσαι ὅμως αἱ ὑπάρχουσαι ἱστορικαὶ ἐνδείξεις καὶ μαρτυρίαι πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ὁ πληθυσμὸς οὗτος ἦτο πολὺ μεγαλείτερος.

Καὶ διὰ νὰ ὑπολογίσωμεν κατὰ προσέγγισιν τὸν πληθυσμὸν τῆς Λυδικῆς Μοναρχίας, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ στενὴ καὶ μακρὰ λωρὶς τῆς παραλίας τοῦ Αἰγαίου, ἡ ἔχουσα μῆκος χιλίων χιλιομέτρων καὶ πλάτος μόλις τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα, ἐμβαδὸν δὲ ἐν συνόλῳ 30—35,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, εἶχε τριάκοντα ἀκμαζούσας καὶ πολυανθρώπους ἑλληνικὰς πόλεις, ὧν ὁ ὁλικὸς πληθυσμός, συνυπολογιζομένων τῶν τε ἐλευθέρων καὶ τῶν δούλων κατοίκων, δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε κατώτερος τῶν 3,000,000 ψυχῶν. Διότι, διὰ μὲν τὰς μικροτέρας πόλεις δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν μέσον ὅρον ἐλάσσονα τῶν 3—4,000 οἰκογενειῶν πολιτῶν μετὰ τριπλασίου ἀριθμοῦ δούλων—δηλαδὴ δι' ἑκάστην 60—70 χιλιάδων ψυχῶν—αἱ δὲ μεγαλείτεραι πόλεις, ὡς ἡ Μίλητος ἡ Ἔφεσος, ἡ Φώκαια, ἡ Ἁλικαρνασσὸς κλπ. πρέπει νὰ ὑπολογισθῶσιν ὅτι εἶχον τοὐλάχιστον ἀνὰ 15—20,000 οἰκογενείας πολιτῶν καὶ τριπλασίους ἢ τετραπλασίους δούλους.

Ἄρα, ἐν τῇ ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκουμένῃ παραλίᾳ, ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ ἀνελόγει πρὸς 90—100 ψυχὰς κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον. Ἐὰν ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς χώρας ὁ πληθυσμὸς ἦτο κατὰ τὸ ἥμισυ ἀραιότερος, καὶ ὅτι εἰς ἕκαστον τετραγωνικὸν χιλιόμετρον ἀνελόγουν μόνον 50 κάτοικοι, εὑρίσκομεν, ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Λυδίας κατῳκεῖτο τοὐλάχιστον ὑπὸ 15,000,000 ψυχῶν. Ἐὰν ἤδη εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον προσθέσωμεν καὶ τὸν μνημονευθέντα πληθυσμὸν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ὅλον Λυδικὸν Κράτος θὰ εἶχε πληθυσμὸν ὑπὲρ τὰ 18,000,000, δηλαδὴ τὸ ἥμισυ τοῦ νῦν πληθυσμοῦ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας, ἀνερχομένου, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφήν, εἰς 37,000,000. Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι ἐνδείξεις πείθουσιν ἡμᾶς, ὅτι ἡ ἀρχαία Λυδία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ πληθυσμὸν κατώτερον τοῦ μνησθέντος. Καθότι, τυγχάνει γνωστόν, ὅτι κατὰ τοῦ Κύρου παρέταξεν ὑπὲρ τὰς 500,000 μαχητῶν ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῆς Λυδίας Κροῖσος. Κράτος δὲ κινητοποιοῦν ἐν καιρῷ πολέμου τοσοῦτον στρατόν, καὶ σήμερον ἀκόμη, ὅτε ἀνεπτύχθησαν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ ἐτελειοποιήθησαν ἐπὶ τοσοῦτον οἱ στρατιωτικοὶ ὀργανισμοὶ καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ἐπιμελητεῖαι, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἔχει πληθυσμὸν κατώτερον τῶν 20,000,000 ψυχῶν. Τὴν σήμερον τὰ μεγάλα στρατιωτικὰ Κράτη δύνανται νὰ κινητοποιῶσιν ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ τὸ εἰκοστὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ των. Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὅμως, τοῦτο ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀθηναϊκὴ πολιτεία, ἧς ἡ ἔκτασις ἦν τόσον μικρὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς τόσον πυκνός, ἠδύνατο νὰ κινητοποιῇ μόνον 13,000 ὁπλιτῶν ἐπὶ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ 520,000 ψυχῶν· δηλαδή, τὸ τεσσαρακοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ της. Τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν παραδεχόμενοι καὶ διὰ τὴν Λυδίαν, πειθόμεθα, ὅτι ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς δὲν θὰ ἦτο ποτὲ ὀλιγώτερος τῶν 18—20 ἑκατομμυρίων.

Ἤδη, ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰσοδήματα τοῦ Λυδικοῦ Κράτους, ἔχομεν τὴν ὁμόφωνον διαβεβαίωσιν πάντων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅτι ἦταν μέγιστα, διὸ καὶ τὰ πλούτη τοῦ βασιλέως Κροίσου ἔμειναν παροιμιώδη. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἀορίστου ταύτης διαβεβαιώσεως, δὲν ἔχομεν καμμίαν ἄλλην ἔνδειξιν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας νὰ τὰ ὑπολογίσωμεν κατὰ προσέγγισιν.

Ὁ Ἡρόδοτος μόνον, παρέχει ἡμῖν τὸ ποσὸν τῶν φόρων, τοὺς ὁποίους εἰσέπραττεν ὁ Πέρσης βασιλεὺς ἐκ τῶν χωρῶν, αἵτινες πάλαι ἀπετέλουν τὴν Λυδικὴν Μοναρχίαν. Οὕτως, οἱ μὲν Ἴωνες, Αἰολεῖς, Δωριεῖς, Κᾶρες, Μάγνητες, Λύκιοι καὶ Πάμφυλοι παρεῖχον εἰς τὸ βασιλικὸν θησαυροφυλάκειον 400 τάλαντα εἰς μετρητά. Οἱ Λυδοί, Μυσοὶ κλπ. 500 τάλαντα· οἱ Φρύγες, Παφλαγόνες κλπ. 360 τάλαντα, οἱ δὲ Κίλικες 500 τάλαντα· δηλαδή, τὸ ὅλον 1760 τάλαντα. Βεβαίως ὅμως, θὰ ἐλανθανόμεθα παραδεχόμενοι, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ μόνοι φόροι τοὺς ὁποίους ἐπλήρωνον αἱ χῶραι αὗται εἰς τὴν περσικὴν ἐξουσίαν. Ἦσαν πρὸς τούτοις καὶ τὰ εἰσοδήματα, ἐξ ὧν συνετηροῦντο οἱ σατράπαι, τέσσαρες τὸν ἀριθμόν, μὲ τὰς στρατιωτικὰς φρουράς των, μὲ τὰς πολυτελεῖς αὐλάς των καὶ μὲ τοὺς παντοειδεῖς διοικητικοὺς ὑπαλλήλους των. Διὰ νὰ εἴμεθα λοιπὸν ἐγγύτεροι τῇ ἀληθείᾳ, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι οἱ σατράπαι εἰσέπραττον διὰ τὰς ἑαυτῶν ἀνάγκας ἓν ποσόν, ἴσον τοὐλάχιστον πρὸς τὸ ἀποστελλόμενον εἰς τὸν βασιλέα. Οὕτω, τὰ ὁλικὰ εἰσοδήματα τῆς Λυδίας ὑπὸ τὴν περσικὴν κυριαρχίαν θὰ ἀνήρχοντο ὡς ἔγγιστα εἰς 3500 ταλαντα.

Ἐὰν λοιπὸν χώρα κατεστραμμένη ἐκ τῆς κατακτήσεως, παρημελημένη, καταπιεζομένη, παρηκμακυῖα, καὶ μὲ πληθυσμὸν κατὰ πολὺ ἐλαττωθέντα, ἠδύνατο νὰ πληρόνῃ 3500 τάλαντα, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς, ὅτε ἀπετέλει ἴδιον ἀνεξάρτητον Κράτος ἐκ τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων, βεβαίως θὰ ἠδύνατο νὰ παρέχῃ εἰς τὸ βασιλικόν της θησαυροφυλάκειον ποσὸν τοὐλάχιστον διπλάσιον, δηλαδὴ περὶ τὰ 7,000 τάλαντα ἐτησίως. Νομίζομεν, ὅτι ὁρίζοντες εἰς 7,000 τάλαντα τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα τοῦ Κροίσου, οὐδαμῶς ἐξογκοῦμεν τὴν πραγματικότητα, ἴσως μάλιστα καὶ ὑπολειπόμεθα αὐτῆς. Καὶ διὰ νὰ καταστῶμεν δὲ σαφέστεροι, σημειοῦμεν, ὅτι

ὑπολογιζομένης τῆς ἔκτοτε ἐπελθούσης διαφορᾶς τῆς τιμῆς τοῦ μετάλλου, τὰ ἑπτακισχίλια τάλαντα τῆς τότε ἐποχῆς ἀντιστοιχοῦσι μὲ 250,—300,000,000 δραχμὰς σημερινάς.

Ἐκ τῶν ρηθέντων οἱ ἀναγνῶσται τῆς Φιλολογικῆς Ἀκροπόλεως κατανοοῦσι, πόσον μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ ὑπῆρξεν ἡ Μοναρχία τῶν Λυδῶν. Κράτος ἔχον ἔκτασιν 350,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, πληθυσμὸν 20,000,000 ψυχῶν, ἔσοδα 300,000,000 δραχμῶν καὶ στρατὸν 500,000 μαχητῶν, καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη θὰ κατετάσσετο μεταξὺ τῶν μεγάλων δυνάμεων. Δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, πόσον μέγα θὰ ἦτο διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ κόσμος ὑπῆρχε κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα μικρότερος τοῦ σημερινοῦ.

***

Τοιαύτη δὲ οὖσα, ἡ Λυδικὴ Μοναρχία, θὰ εἶχε βεβαίως τύχην ὅλως ἀλλοίαν, ἐὰν ἀντὶ τοῦ Κροίσου ἐτύγχανε νὰ ἔχῃ βασιλέα κεκτημένον νοῦν στρατηγικὸν καὶ ἱκανότητα ὀργανωτικήν. Βεβαίως ἤθελεν ἀποφύγει τὴν περσικὴν κατάκτησιν, διαθέτουσα δυνάμεις τηλικαύτας· βαθμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον, ἤθελε παραδεχθῆ τὸν πολιτισμὸν, τὴν γλῶσσαν, τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν τέχνην τῶν συγγενῶν, συνοίκων καὶ γειτόνων αὐτῆς Ἑλλήνων — καὶ τοῦτο εἶχεν ἀρχίσει ἤδη νὰ γίνεται ἐπὶ τοῦ Κροίσου — καὶ ἤθελε μορφωθῆ εἰς ἰσχυρὸν Ἑλληνικὸν Κράτος, δυνάμενον ἴσως νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς κέντρον, περὶ ὃ τοῦ ὁποίου θὰ συνεσπειροῦτο σὺν τῷ χρόνῳ ὁλόκληρον τὸ Πανελλήνιον. Καὶ ἰδὲ τὰ πράγματα ἐλάμβανον τὴν τροπὴν ταύτην, τίς οἶδεν ὁπόσον διάφορος θὰ ἦτο σήμερον ἡ ὄψις τῆς ἀνθρωπότητος.

Πόσον ἀληθεύει, ὅτι πολλάκις ἐξ ἀσημάντων ὅλως περιστάσεων ἐπηρεάζονται εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον αἱ τύχαι ὁλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. (ἀκολουθεῖ) Π.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

(Φαιδρὰ ἀφήγησις)

(Συνέχεια)

—

Μετὰ ταῦτα οἱ δύο περιηγηταί μας ἐπανῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Ἐὰν ἀδιάκριτός τις ἀνήρχετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸ ἄνω πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου καὶ προσεκόλλα τὸ οὖς εἰς τὴν θύραν τῶν δωματίων ἔνθα ἔμελλον νὰ διέλθωσι τὴν νύκτα οἱ ἡμέτεροι περιηγηταί, θὰ ἤκουε σπουδαῖον διάλογον.

— Ἄκουσέ με ἐμένα, ποῦ τοὺς ἄνδρας τους γνωρίζω ὁλίγον... Εἶνε βλάξ, τὸν ἑνόησα ἀμέσως· ἕνας ἀπ' ἐκείνους τοὺς βλάκας οἱ ὁποῖοι νομίζουν ἑαυτοὺς ἐξύπνους, καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς παγιδεύονται εὐκολώτερα... Τί νομίζεις; ἂν θέλω, ἐν τῷ κρατῶ ἐδῶ εἴκοσι τοὐλάχιστον ἡμέρας νὰ μοῦ κάμῃ ὃν ἐρωτευμένον;

— Διατί δὲν δοκιμάζεις;

— Σ' ἐνδιαφέρει;

— Ἴσως...

— Ἑνόησα· ὁ νέος σοῦ καλοαρέσκει.

— Εἶνε ὡραῖος νέος.

— Εἶμαι σύμφωνος.

— Καὶ φαίνεται ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν

— Παραπολὺ καλήν, μάλιστα.

— Δηλαδή;

— Πολὺ πλουσίαν.

— Καὶ πῶς τὸ γνωρίζεις;

— Ὁ ἁμαξᾶς ὡμίλησε...

— Καὶ λοιπόν;

— Ὑπάρχει μεγάλη κοινωνικὴ διαφορά... Ἄκουσε τὴν εἰαν σου, δὲν εἶνε δι' ἐσένα... μὴ σκέπτεσαι περὶ γάμου δυνατόν...

— Καὶ ποῖος ὡμίλησε περὶ γάμου;

— Καὶ τότε, τί τὸν θέλεις τὸν ὡραῖον νέον;

— Ἐγώ;... τίποτε... Καλύτερα νὰ φύγουν...

Προφέρουσα τοὺς λόγους τούτους, ἡ φωνὴ τῆς Ἀννέτας ἔτρεμεν ἐλαφρῶς.

Ἐπηκολούθησε μικρὰ σιγή.

Ἡ Μαρτίνα προσήλωσε τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς ἀνεψιᾶς της, ἥτις, ἔχουσα τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην καὶ τοὺς βραχίονας τεταμένους ὅπως θεωρθῶσι τὴν σιδόνην τῆς κλίνης, ἐφαίνετο θελκτικωτάτη.

Τὸ βλέμμα ἐκεῖνο ἐγέννησεν ἐν τῷ νῷ τῆς θείας πλήρη μεταβολὴν ἰδεῶν.

— Εἶνε ἕνας ἄγγελος, ἐσκέφθη, τετράκις ὡραιοτέρα τῆς ξενοδόχου Κ.... ἥτις ἐνυμφεύθη ἕνα γραμματέα τῆς Νομαρχίας... Ὁ νέος τρελλαίνεται δι' αὐτήν... ἐντὸς ὀλίγου δὲ θὰ εἶνε ἐνῆλιξ... Τίς ἠξεύρει;...

Καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη, τόσῳ τοιμηρῶς ἐκθέτουσα ἑαυτὴν εἰς ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς φιλαρεσκείας, ὅσῳ καὶ ὀξυδερκῶς καὶ ἐντίμως διευθύνουσα τὴν διαγωγὴν καὶ τοὺς πόρους τῆς ἀνεψιᾶς της πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν πασῶν τῶν κορασίδων, μετά τινα σκέψιν, ἔλυσε τὴν σιωπὴν καὶ εἶπε:

— Ἀννέτα, ἀπεφάσισα· δὲν θ' ἀναχωρήσῃ αὔριον!

— Δὲν θ' ἀναχωρήσῃ; ἐπανέλαβεν ἡ Ἀννέτα μετὰ συγκεκινημένης φωνῆς, τίς δὲν θ' ἀναχωρήσῃ;

— Ὁ βλάξ, ἐννοεῖται.

— Καί... ὁ ἄλλος;

— Ὁ ἄλλος... Θὰ φύγῃ, ἐὰν θέλῃ νὰ φύγῃ, ἀπεκρίθη ἡ Μαρτίνα μετὰ πονηρίας.

— Μόνος του δὲν θὰ τολμήσῃ... εἶνε τόσον δειλός! εἶπεν ἡ Ἀννέτα, μειδιῶσα ἐπιχαρίτως.

Μετὰ ταῦτα, αἱ δύο γυναῖκες κατῆλθον εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ μαγειρείου.

Ὀλίγον πρότερον εἶχον εἰσέλθει δύο νέα πρόσωπα, ὁ σταθμάρχης Τραβέρσης καὶ ὁ τηλεγραφητὴς Ροτίνης, δύο θαμῶνες, οἵτινες, πρὸ ἐτῶν ἤδη, ἐπεσκέπτοντο καθ' ἑκάστην ἑσπέραν τὸ ξενοδοχεῖον καὶ παρέμενον μέχρι τῆς δεκάτης χαρτοπαικτοῦντες καὶ πίνοντες.

Ὁ ξενοδόχος ἔκαμεν εὐθὺς τὰς δεούσας συστάσεις, ὁ δὲ Πατούφης συνεπάθησεν ἀμέσως πρὸς τὸν σταθμάρχην, ἀφοῦ ἤκουσεν ὅτι ἦτο ἀκούραστος λάτρης τῆς κοντζίνας.

Ἐν τῇ ἁμαρτωλῇ ἰδιοσυγκρασίᾳ τοῦ ἡμετέρου φίλου, ἐβασίλευον ἐξ ἴσου τὸ πάθος τῶν γυναικῶν καὶ τοῦ χαρτοπαιγνίου τὸ πάθος.

Κατ' ἣν στιγμὴν αἱ δύο ξενοδόχοι ἀνεφάνησαν πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὁ Γεώργιος ἐπολέμει ν' ἀποφύγῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ παίγνιον, λέγων, ὅτι οὐδέποτε εἶχε παίξει, ὅτι θὰ ἔβλαπτε τὸν σύντροφόν του, ὅτι ἐπροτίμα νὰ ὁμιλήσῃ... μὲ κάποιον.

Ὁ σταθμάρχης ἐπέμενε.

— Τί διάβολος! δὲν γνωρίζει τὰ χαρτιά! Ἕνας νέος, ὅστις ἔχει ἀπολυτήριον γυμνασίου;... Μά... τί σᾶς ἐδίδασκον ἐκεῖ;... Ἰδοὺ, ἐλᾶτε ἐδῶ... Τίποτε ἁπλούστερον ἀπὸ τὴν κοντζίναν...

Ὁ Γεώργιος, ἀφηρημένος εἰς ἄλλας σκέψεις, οὐδεμίαν παρεῖχε προσοχὴν εἰς τὰς θεωρίας ἃς τῷ ἀνέπτυσσεν ὁ σταθμάρχης, ὅτε ἡ Ἀννέτα ἐπροχώρησε μὲ ἀποφασιστικὸν ὕφος πρὸς αὐτὸν, καὶ καθήσασα πλησίον του·

— Θάρρος! τῷ εἶπε, σᾶς βοηθῶ ἐγώ, θὰ παίξωμεν μαζὶ, καὶ θὰ ἰδῆτε! Ἐὰν τὰ χαρτιὰ δὲν εἶνε ἐναντίον μας, θὰ δώσωμεν εἰς τοὺς κυρίους τούτους ἕνα καλὸν μάθημα!

Βλέπων τὴν Ἀννέταν πλησιάζουσαν μετὰ τοσαύτης οἰκειότητος, ὁ Ροτίνης συνωφρυώθη. Ὁ δυστυχὴς τηλεγραφητὴς ἐπεριποιεῖτο πρὸ πολλῶν ἤδη μηνῶν τὴν ὡραίαν καὶ νεαρὰν ξενοδόχον, ἥτις, καίτοι μὴ ἀπελπίζουσα αὐτὸν, ἐπόθει ὡς ἐραστὴν καὶ σύζυγον εὐγενέστερον τινὰ τύπον.

Ἡ Ἀννέτα πολὺ ἐξετίμα τοὺς ἀριστοκρατικοὺς καὶ διακεκριμένους τρόπους. Ὁ Ροτίνης ὅμως, ὡραῖος νέος ἄλλως τε, ἦτο σκαιὸς, φίλερις καὶ ἀθυρόστομος.

Ἡ δεσποινὶς εἶχε καλλαισθησίαν! Ἤθελε νὰ ὑψωθῇ, ὡς πᾶσα κόρη μεταλαίας πάσης, γνωρίζουσα ὅτι εἶνε ὡραία καὶ ἐλπίζουσα ν' ἀποκτήσῃ, διὰ τῶν φυσικῶν αὐτῆς προτερημάτων, τὸ δικαίωμα νὰ φορέσῃ γάντια, καὶ, τίς, ἠξεύρει νὰ βαδίσῃ ἐφ' ἁμάξης.

Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τὸ χαρτοπαίγνιον δὲν ὑπῆρξε πολὺ ζωηρόν. Οἱ παῖκται ἦσαν ἀφηρημένοι. Ὁ Πατούφης, ἐνησχολημένος πάντοτε νὰ κερδαινοβολῇ διὰ βλεμμάτων σατύρου τὴν εὔσαρκον καὶ εἰαρόμασθον Μαρτίναν, διέπραττε ἀσυγχώρητα λάθη. Ὁ Τραβέρσης, εἰς ἑκάστην ἀνοησίαν τοῦ συμπαίκτορός του, ἐξέβαλε κραυγὴν ὀργῆς. Ὁ Ροτίνης δὲ ὠργίζετο, κερδίζων διὰ τῆς ἱκανότητος ἣν ὁ σύντροφός του ἀνέπτυσσε βαθμηδὸν ὑπὸ τὴν νοημονα ὁδηγίαν τῆς Ἀννέτας.

Περὶ τὴν ἐννάτην ὁ σταθμάρχης εὗρε πρόφασίν τινα ὅπως ἀπέλθῃ, ὁ δὲ Ροτίνης δὲν ἐβράδυνε, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμά του, ῥίπτων συγχρόνως ἐπὶ τῆς νέας ξενοδόχου βλέμμα ὅπερ, εἰς τηλεγραφικὴν γλῶσσαν, θὰ μεθερμηνεύετο: Μισῶ, ἀποστρέφομαι, φονεύσωσε.

Ἦλθεν, ἐπὶ τέλους, καὶ διὰ τοὺς περιηγητὰς μας ἡ ὥρα νὰ κατακλιθῶσιν

Ἐγειρόμενος τῆς ἕδρας του, ὁ κ. Θεόδοτος ἔκαμε μορφασμὸν τινα, ὡσεὶ ὁ πόνος τὸν κατέλαβε καὶ πάλιν. Βαδίζων δὲ ἐχώλαινε τόσον, ὥστε ἡ Μαρτίνα ἐθεώρησε καθῆκόν της νὰ τῷ προσφέρῃ τὸν βραχίονα.

Ἀνῆλθον εἰς τὸ ἄνω πάτωμα.

Ὁ Γεώργιος, φθάσας πρὸ τῆς θύρας τοῦ δι' αὐτὸν ὡρισθέντος δωματίου, ηὐχήθη τὴν καλὴν νύκτα εἰς τὴν Ἀννέταν, μεθ' ὕφους ἀνθρώπου ἐπιθυμοῦντος μὲν πολλὰ νὰ εἴπῃ, μὴ τολμῶντος ὅμως ἐξ ἀπειρίας καὶ αἰδοῦς.

Ὁποία νοῦς! Μόλις κατακλιθεὶς, τῷ ἐφάνη ὅτι ἐνύσταξεν ὑπερμέτρως. Ἔσβησε τὸ φῶς, ἐβυθίσθη ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμα, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ σοβαρᾶς ἀποφάσεως νὰ κοιμηθῇ... ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη... Ἤναψε καὶ πάλιν τὸν λύχνον.

Ἐν τῷ συρταρίῳ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς εἶχε ἐναποθέσει τὸ ὡρολόγιον, εὗρε βιβλίον τι, ὅπερ ἔλαβεν ἀμερίμνως καὶ ἐξεφύλλισε, σταματῶν τὸ βλέμμα ἐπὶ εἰκονογραφημένης τινὸς σελίδος.

Ἡ περιέργεια παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ ἀναγνώσῃ.

Ὡς πρὸς τὰ μυθιστορήματα, ὁ Γεώργιος δὲν εἶχε ἀναγνώσῃ ἢ τοὺς Μαλλονύμφους τοῦ Μαντζώνη καὶ τὰ Τύχας τοῦ Τηλεμάχου, τὰ μόνα βιβλία ἅτινα ὁ Δὸν Λουδοβίκος — ἐν συνδιαλέξει τινὶ μετὰ τῆς κυρίας Πετρονίλλης περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν βιβλίων — ἐθεώρει ὡς σχεδὸν ἀβλαβῆ.

Εὕρισκε τόρα ἐν τῶν βιβλίων ἐκείνων, ἅτινα συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν ἀπηγορευμένων...

Φαντασθῆτε μετὰ ποίας περιεργείας, μετὰ ποίας ἀπληστίας ἐγύριζε τὰ φύλλα αὐτοῦ, σταματῶν ἐνίοτε ὅπως θεωρήσῃ τὰς εἰκόνας αἵτινες διερμήνευον ἐμπράκτως τὰ θερμὰ φαντασιοκινήματα τοῦ μυθιστοριογράφου.

Ὅπως βλέπει τις, ὁ νεανίας ἐχρησιμοποίει καλῶς τὰς ὥρας τῆς ἀϋπνίας του...

Ἄλλως τε, δὲν ἀνεχώρησε διὰ διδακτικὴν περιήγησιν; Καὶ τί διδακτικώτερον τοιούτου τινὸς βιβλίου διὰ νεανίαν μέλλοντα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν πρακτικὸν βίον τοῦ κόσμου;

Ἀφήσωμεν λοιπὸν τὸν Γεώργιον νὰ ἐιδαχθῇ, καὶ ἂς ἴδωμεν τί πράττει ὁ κ. Θεόδοτος, ὅπως ὠφεληθῇ καὶ αὐτὸς ἐκ τῆς περιηγήσεώς του.

Ἡ Μαρτίνα, ἤττον προφυλακτικὴ καὶ μᾶλλον πονηρὰ καὶ ἔμπειρος τῆς ἀνεψιᾶς της, δὲν ἐδίστασε ν' ἀκολουθήσῃ τὸν Πατούφην εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὑπνου του. Ἐκεῖ ὅμως ἐγένετο σοβαρωτέρα, προσποιουμένη ὅτι δὲν ἐνδεῖ τὰ λογοπαίγνιά του, καὶ, διὰ τῆς πεπειραμένης αὐτῆς στρατηγικῆς, δεικνύουσα ὅτι συνεπάθει πρὸς τοὺς πόνους αὐτοῦ, καὶ ὁμιλοῦσα αὐτῷ διὰ τῆς τρυφερότητος μητρός.

— Εἰπέτε μοι ὅτι δὲν ὑποφέρετε πλέον... Πῶς δύνασθε, μὲ τοιούτους πόνους, νὰ ὁμιλῆτε περὶ τοιούτων ἀνοησιῶν;..

Ἀφήσατε τὰς ὁμιλίας ταύτας... Θὰ τὰ λέμε αὔριον... Ἤκουσα ὅτι τὸ τρίψιμον διὰ λίπους ὀρνίθος εἶνε σωτήριον πρᾶγμα διὰ τοὺς ρευματισμούς... ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρωμεν τόρα λίπος ὀρνίθος;...

Ὁ δὲ κ. Θεόδοτος, διὰ φωνῆς λαρυγγώδους, μαρτυρούσης πυρετὸν ἀσέμνων ἐπιθυμιῶν:

— Ἐνίοτε μὲ ὠφέλησεν ἁπλοῦν τρίψιμον διὰ μαλλίνου ἐριούχου, ἢ καὶ διὰ μικρᾶς ψήκτρας...

— Μό... τότε... γίνεται ἀμέσως...

— Ναί, δοκιμάσωμεν... ἔλθετε, ἔλθετε, φιλτάτη Μαρτίνα.

— Πηγαίνω καὶ ἐπιστρέφω ἀμέσως.

— Φεύγετε;

— Νὰ πάρω τὴν βουρτζαν...

— Δὲν πειράζει... δὲν πειράζει...

Ἀλλ' ἡ Μαρτίνα εἶχεν ἤδη ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου: συναντῶσα δὲ τὸν ἀδελφόν της εἰς τὸν διάδρομον, τῷ λέγει ἐσπευσμένως:

— Πήγαινε νὰ πάρῃς τὴν βουρτζαν τῶν ἀλόγων, γρήγορα!... ἔπειτα δὲ, ἕνα καλὸ τρίψιμο εἰς τὸν ξένον μὲ τοὺς ρευματισμοὺς εἰς τὸ δωμάτιον 15... Ἔχει ἀνάγκην μεγάλην τὸ ζῶον... Ἐνόησες; ἕνα τρίψιμο νὰ τοῦ βγάλῃς τὸ πετζί...

Ὀξενοδόχος ἐκπέμπει φλόγας ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν... καὶ τρέχει.

Ὁ κ. Θεόδοτος, ἐν τῷ μεταξύ, εἶνε εὐτυχέστατος.

Τὸ στρατήγημά του ἐπέτυχεν...

Δὲν ἠπατᾶτο!... ἐὰν ἔμενεν μίαν νύκτα ἐν τῷ ξενοδοχείῳ, ἡ γυνὴ ἐκείνη θὰ ἔπιπτεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Ἰδού... ἔρχεται. — Εἶπεν. Καὶ ἔλαβε θέσιν ἀνθρώπου ἀναμένοντος νὰ τὸν τρίψωσι.

Ἡ θύρα ἀνοίγεται, καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς Μαρτίνας, ὡπλισμένος διὰ γιγαντιαίας ψήκτρας, εἰσέρχεται ἐν βίᾳ εἰς τὸ δωμάτιον ἀνακράζων:

— Δόσατέ μοι τὴν κνήμην σας... ἐγὼ θὰ σᾶς τρίψω... Δὲν εἶνε δουλειὰ διὰ γυναῖκα αὐτή... Ἔξω ἐγώ... Θὰ ἰδῆτε. Αὐτὴ εἶνε ἡ τέχνη μου.

Ὁ κ. Θεόδοτος, ἔκπληκτος καὶ ἐν ἀγνοίᾳ σχεδὸν, παρέδωσε τὴν κνήμην του εἰς τὸν ξενοδόχον, ὅστις, ἁρπάσας αὐτὸν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης, διὰ τῆς ἄλλης τὸν ἔτριβε μετὰ τῆς λαιπότητος δι' ἧς ἐκδείρει τις χοῖρον.

Ὁ δυστυχὴς κ. Πατούφης ἔμεινε ἀκίνητος... Τὸ πρῶτον του μετρατήγημα δὲν ἐπέτυχε!...

Ἀλλὰ, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μορφώσεώς του, τῷ ἔχρειαζοντο ἄλλα ἔτι μαθήματα.

***

Τὴν ἐπαύριον, μετὰ ἑνδεκα ὥρας, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ σιδηροδρομικὴ ἀτμομηχανὴ ἐσταμάτα εἰς τὸν σταθμὸν ὅπως προχωρήσῃ πρὸς τὸ Μιλάνον, ὁ Γεώργιος ἐκάθητο πρὸ τῆς τραπέζης τοῦ μαγειρείου, τρώγων ὑπερμέγεθες πλευρὸν μετὰ γεωμήλων.

Εἶχε διέλθει τὴν νύκτα ἐν ἀγυρτείᾳ, ἀναγιγνώσκων, ὀνειροπολῶν, ἐναγκαλίζων φάσματα ὁμοιάζοντα τὴν ὡραίαν νέαν ξενοδόχον. Ὁ δὲ κ. Θεόδοτος, βλέπων αὐτὸν ἐξερχόμενον τοῦ δωματίου μὲ πρόσωπον ἰσχὸν καὶ ὠχρὸν, ἀκούων δὲ αὐτὸν παραπονούμενον διὰ σκληροτάτην κεφαλαλγίαν, ἐθεώρησε καθῆκόν του ν' ἀναβάλῃ τὴν ἀναχώρησιν μέχρι τῆς ἐπαύριον.

Ὁ Τηλέμαχος εἶχε διδαχθῆ παρὰ τοῦ Μέντορος τὴν τέχνην ν' ἀσθενῆσῃ ἐν ὄσοντι, ἐπιτυγχάνων ἀποτελέσματα ἱκανοποιοῦντα πάντων τοὺς πόθους.

Καὶ, τῷ ὄντι, ἐν τῷ ξενοδοχείῳ ἔπνεεν αὔρα γενικῆς εὐχαριστήσεως. Ἡ Μαρτίνα καὶ ἡ Ἀννέτα ἀντηλλασσον εὐθύμους λόγους.

Ὁ ξενοδόχος ἐγέλα ἀκόμη διὰ τὸ τρίψιμον εἰς τὸν ξένον.

Ὁ Γεώργιος, γενόμενος μᾶλλον ἐπιχειρηματικὸς καὶ τολμηρὸς συνεπείᾳ τῶν νυκτερινῶν αὐτῶν ἀναγνώσεων, ἐλάμβανεν ὕφος Δὸν Ἰωάννου...

Καὶ ἔπειτα, ὁποία εὐτυχία δι' αὐτὸν νὰ εὑρίσκηται μόνος, κύριος ἑαυτοῦ, ἀπηλλαγμένος πάσης ἐπιβλέψεως!

Ὁ κ. Θεόδοτος, ἐξελθὼν μετὰ τοῦ σταθμάρχου, δὲν θὰ ἐπέστρεφε πιθανῶς μέχρι τῆς ὥρας τοῦ γεύματος.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἀννέτα τῷ ἔφερε τὰ ἐπιδόρπια, νέον τι πρόσωπον ἐνεφανίσθη.

Ἦτο ὡραῖος νεανίας, εἰκοσιπενταετὴς περίπου, ἔχων φυσιογνωμίαν εὔθυμον καὶ νοημονα, ὀφθαλμὸν εὐκίνητον, ἐνδυμασίαν πολυτελῆ ἄλλοτε, νῦν δὲ εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν: ὑψηλὸν πῖλον, καταστραφέντα ἐκ τῆς ψήκτρας: ἐπανωφόριον ἀγγλικὸν τριμμένον εἰς τοὺς ἀγκῶνας, περισκελίδες παντὸς χρώματος καὶ πάσης ἐποχῆς.

Εἰσελθὼν δὲ, ἐχαιρέτισε τὰς γυναῖκας μετὰ τοῦ ἐντροπιασμένου ὕφους τοῦ μὴ ἔχοντος χρήματα.

Ἡ Μαρτίνα προσεκείδασεν: ἡ Ἀννέτα μόλις τὸν ἐθεώρησεν: ὁ ξενοδόχος ἐκούνησε τὴν κεφαλήν.

Ὁ νέος δὲν ἐφάνη ταραττόμενος ἐκ τῆς ψυχρᾶς ὑποδοχῆς· ἔρριψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δεκαπέντε λεπτὰ, παραγγείλας ἡμίσειαν λίτραν λευκοῦ οἴνου, καὶ ἐκάθησε παρὰ τῇ τραπέζῃ ἔνθα ἦτο ὁ Γεώργιος. (ἀκολουθεῖ)

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΚΟΥΡΣΙΟΥΜΠ

(Ἀραβικὸν διήγημα)

—

Ἡ Φατμᾶ, σύζυγος τοῦ Τζιὰδ, ἦτο μία τῶν τριῶν εὐτυχῶν μητέρων. Εἶχε δὲ ἑπτὰ υἱούς· Ῥαββί, τὸν τέλειον: Ὀμὰρ, τὸν γενναῖον: Ὀνὰς, τὸν ἥρωα: Καΐς, τὸν καρτερικόν: Χαρὶθ, τὸν ἀμετάβλητον: Μαλὲκ, τὸν τυχηρόν: καὶ Ἀμὲρ, τὸν νικηφόρον.

Ὁ Ἀβδ-Ἀλλὰχ, υἱὸς τοῦ Ἰουδὰν, συνήντησεν ἡμέραν τινὰ τὴν Φατμᾶν, εὐσεβῶς ἐκτελοῦσαν τοὺς γύρους της περὶ τὴν Κάαβα, τὸ ἱερὸν τῆς Μέκκας.

Ἅμα ἡ Φατμᾶ ἐτελείωσε τὰς προσευχάς της, τὴν ἐπλησίασε καὶ τῇ εἶπε:

— Σὲ περικαλῶ, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ τοῦ ἱεροῦ τούτου ναοῦ, νὰ μοὶ εἴπῃς ποῖος ἐκ τῶν υἱῶν σου εἶνε ὁ καλήτερος.

— Ὁ Ῥαββί... ὄχι, ὁ Ὀμάρ... ὄχι, ὁ Ὀνάς... ὄχι. Ἐπὶ τέλους, μὰ τὴν ζωήν μου, σοὶ ὁρκίζομαι ὅτι δὲν γνωρίζω τίς εἶνε ὁ καλήτερος.

— Εὐτυχὴς μήτηρ!

— Ἔτι δὲ σοὶ ὁρκίζομαι, ὅτι οὐδένα ἐξ αὐτῶν συνέλαβον ἐν ὥρᾳ καθ' ἣν ἡ συνείδησίς μου δὲν ἦτο ἐντελῶς ἥσυχος. Οὐδεὶς δ' ἐξ αὐτῶν ἐξῆλθεν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διὰ τῶν ποδῶν. Οὐδέποτε δ' ἐθήλασα αὐτοὺς πρὶν ἐξαγάγω τῶν μαστῶν μου τὰς πρώτας σταγόνας τοῦ γάλακτος, ὅπως ἴδω ἐὰν ἦτο πάντοτε καθαρὸν καὶ ὑγιές. Οὐδέποτε δὲ ἀπεποιήθην νὰ θηλάσω αὐτοὺς, οὐδὲν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν μεγάλων καυσώνων. Οὐδέποτε ἔβαλα αὐτοὺς νὰ κοιμηθῶσιν ὅταν ἔκλαιον.

— Καὶ διὰ τοῦτο ἀντημείφθης καλῶς διὰ τὴν στοργὴν καὶ τὰς περιποιήσεις σου!

Καὶ ὁ Ἀβδ - Ἀλλὰχ ἐχαιρέτισεν εὐσεβῶς τὴν εὐτυχῆ ταύτην μητέρα.

***

Ἑσπέραν τινὰ, ξένος τις ἔκρουσε τὴν θύραν τῆς Φατμᾶ, καὶ τῇ ἐζήτησε φιλοξενίαν.

Ἡ Φατμᾶ τὸν ἐδέχθη εὐγενῶς καὶ ἐπροθυμοποιήθη νὰ στρώσῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πλούσιον τάπητα ἐκ μετάξης.

Ἡ Φατμᾶ, ὡς ἀπήτουν τὰ ἔθιμα, εἶχεν ἀρωματισθῇ διὰ τοῦ μέσχεν.

Ἡ ὀξεῖα ὀσμὴ τοῦ μέσχεν ἐξηρέθισε τὸν ξένον.

Οὗτος πλησιάζει τὴν ὡραίαν Φατμᾶ, αὕτη ὅμως ἐγείρει τὴν φωνὴν, καὶ ὁ ξένος ἀπομακρύνεται.

Ἀλλ' αἰσθάνεται ὅτι αἱ ἐπιθυμίαι του ἐμψυχοῦνται πολύ: παρακαλεῖ, ἱκετεύει.

Ἡ Φατμᾶ τῷ ὁμιλεῖ, γαλήνιος πάντοτε, ἀλλὰ διὰ φωνῆς τραχυτέρας. Ὁ ἀχρεῖος ἀπομακρύνεται πάλιν.

Ὀλίγον ἔπειτα, κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ πάθους, ρίπτεται αἴφνης ἐπὶ τῆς Φατμᾶ, ζητῶν νὰ ἀσπασθῇ τὰ χείλη της.

Ἀγέρωχος, ρωμαλέα, ἡ ἁγνὴ γυνὴ τὸν ἀπωθεῖ: κρατοῦσα δ' αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς, κράζει.

— Καΐς!

Καὶ ὁ Καΐς προσέρχεται.

— Τέκνον μου, ὁ ἄνθρωπος οὗτος προσεπάθησε νὰ μὲ ἀτιμάσῃ .. τί πρέπει νὰ κάμω;

— Μῆτερ, ὁ Ὀνὰς εἶνε μεγαλήτερος ἐμοῦ τὴν ἡλικίαν, κάλεσον αὐτόν.

— Ὀνὰς—κράζει δι' ἠχηρᾶς φωνῆς ἡ ὡραία γυνὴ ὁ δὲ Ὀνὰς ἐμφανίζεται.

— Τέκνον μου, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἠθέλησε νὰ μὲ ἀτιμάσῃ: τί πρέπει νὰ τοῦ κάμωμεν;

— Μῆτερ, ὁ Ὀμὰρ ἀριθμεῖ περισσότερα ἔτη ἐμοῦ: ἂς συμβουλευθῶμεν αὐτόν.

Ὁ Ὀμὰρ, κληθεὶς ὑπὸ τῆς μητρός, ἐπρότεινε τὴν ἐκδίκησιν διὰ τῆς σπάθης, ἔμελλε δ' ἤδη νὰ πληγώσῃ τὸν ἀχρεῖον ὅτε ἐνεφανίσθη ὁ μεγαλείτερος τῶν υἱῶν, ὁ Ῥαββί.

Ὁ δὲ Ῥαββὶ εἶπε:

— Τέκνα τοῦ Τζιὰδ, θέλετε νὰ δεχθῆτε καὶ ν' ἀκολουθήσητε τὴν συμβουλήν μου;

— Μάλιστα, τὴν δεχόμεθα.

— Καλῶς, λοιπὸν, ἀδελφοί μου: μὴ ἀτιμάζετε ἑαυτοὺς οὔτε τὴν μητέρα μας δι' ἀφρόνων πράξεων καὶ διὰ σκανδάλων. Μὴ χύνετε τὸ αἷμα τοῦ παρ' ἡμῶν φιλοξενηθέντος. Ὁ ξένος δέον νὰ ᾖ πάντοτε ἱερός. Ἀπομέμψατε αὐτόν... ἂς ἀναχωρήσῃ...

Ὁ ξένος ἀνεχώρησε, ἐπὶ μὲν τοῦ μετώπου φέρων τὴν αἰσχύνην, τὸν δὲ θαυμασμὸν ἐν τῇ καρδίᾳ.

***

Φεζαριδᾶς τις, ὀνόματι Χαμμὰλ, εἰσήλασεν εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀβεσίδων ἐπὶ κεφαλῆς ἐχθρικοῦ στρατοῦ, καὶ, μεταξὺ ἄλλων, συνέλαβεν αἰχμάλωτον τὴν Φατμᾶν, τὴν εὐτυχῆ μητέρα.

Ὅταν ἡ Φατμᾶ συνελήφθη, εὑρίσκετο καθημένη ἐπὶ καμήλου, ὁ Χαμμὰλλ ἔλαβε τὸ ζῶον ἐκ τοῦ χαλινοῦ, καὶ ἀπήγαγε τὴν ὡραίαν του αἰχμάλωτον.

Ἐβάδισαν ἐπί τινα χρόνον.

— Χαμμὰλλ, κάμνεις πολὺ κακά!

— Ἀλήθεια;

— Σοὶ ὁρκίζομαι ὅτι, ἐὰν μὲ κρατῆς αἰχμάλωτον, ἅμα ὁ λόφος ἐκεῖνος, ὃν βλέπεις πρὸ ἡμῶν, εὑρεθῇ ὄπισθεν ἡμῶν, οὐδεμία πλέον εἰρήνη ἔσεται δυνατὴ μεταξὺ σοῦ καὶ τῶν τέκνων μου Διότι οἱ ἄνθρωποι θὰ σχολιάσωσι κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς τὰς συνεπείας τῆς αἰχμαλωσίας μου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ αἰχμάλωτοι εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν νικητῶν, θὰ λέγωσιν ἴσως, ὅτι ὑπῆρξαν σχέσεις μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ. Ἡ ἰδέα μόνον αὕτη ἀρκεῖ νὰ ἀτιμάσῃ ἐμέ τε καὶ τὰ τέκνα μου.

— Θὰ βόσκῃς τὰ ποίμνιά μου, καὶ θὰ εἶσαι σύζυγος μου πεφιλημένη...

Ὅτε ὅμως ἡ Φατμᾶ ἐβεβαιώθη, ὅτι θὰ μένῃ αἰχμάλωτος, ἐρρίφθη ἐκ τῆς καμήλου, καὶ ἔμεινε νεκρά.

Δὲν ἠθέλησεν ἡ δυστυχία της ν' ἀφήσῃ ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην κηλίδα εἰς τὸ ὄνομά της καὶ εἰς τὸ τῶν τέκνων της.

Ἡ ρωμαία Λουκρητία ἀπέθανε μετὰ τὴν προσβολὴν· ἡ δὲ τῆς Ἀραβίας ἠθέλησε ν' ἀποθάνῃ ἁγνὴ καὶ ἀμόλυντος.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ "ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ"